Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXIX. št. 254 Ljubljana, četrtek 5. novembra 1936 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.- Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Odločilni boji za Madrid:

Nacionalisti zavzeli letališče Getafe

General Varela napoveduje, da bodo fašistične čete zavzele Madrid še ta teden

Madrid, 5. novembra. AA. Nacionalisti so včeraj ob 14.15 zavzeli letališče Getafe po močnem topniškem obstreljevanju. Miličniki so se dolgo branili, da bi zaščitili umik svojih tovarišev na krilu. Prej so še zažgali bencinske rezervoarje na letališču in je visok črn dim prikrival njihov umik z letališča. Letališče Getafe je oddaljeno 13 km od Madrida ter leži ob glavni cesti.

Po zavzetju letališča je general Varela povabil k sebi novinarje in jim dejal: »Lahko objavite vsemu svetu, da bo Madrid padel še ta teden!«

Nacionalisti so zavzeli tudi vas Alcorca, ki je oddaljena 11 km od Madrida. Sedaj lahko s svojim topništvom prosto streljajo na ves Madrid.

Pariz, 5. novembra. Kakor javlja agencia Radio, nadaljujejo nacionalistične čete na raznih odsekih fronte nevzdržno svoj pohod proti Madridu.

Ogorčenje v Angliji zaradi bombardiranja Madrida

London, 5. novembra. AA. Bombardiranje Madrida od strani letal generala Franca je izzvalo v Londonu zelo slab vtis. Podčrtava se, da je mnogo bomb padlo v najbolj naseljene dele mesta, ki nimajo nobenega strateškega pomena. Uradni krogi menijo, da taka bombardiranja sploh niso upravičena in so naperjena tudi proti prizadevanju ministr. predsednika Baldwina, ki hoče, da bi se državljanska vojna v Španiji omilila.

Vladno nadzorstvo nad poveljniki

Salamanca, 5. novembra. (DNB) Komunistična vlada v Madridu je odredila na zahtevo anarhističnih in komunističnih organizacij, naj v bodoče vsakega poveljnika v činu kapetana spremlja na fronto poseben politični komisar, ki bo nadziral njegovo delo v borbi.

Velika vohunska afera

Bayonne, 5. novembra. AA. Po obvestilih rdečih oblasti je bila v Bilbau odkrita velika vohunska afera, v katero so zapleteni dva tuja konzula, neki pehotni major, neki kapetan inženjerske stroke in več drugih visokih osebnosti. Vsi so izrabljali svoje položaje, da so pošiljali vesti nacionalistom, izdajali lažne potne liste in odnašali denar iz Bilbaa. Ko je prišel neki angleški parnik v luko, so našli v njem diplomatski kovčeg, ki je imel navodila za vlado v Burgosu. Vsi ti dokumenti zelo obremenjujejo aretirance. Del krivcev je že priznal svojo krivdo.

Nova madridska vlada

Madrid, 5. novembra. AA. Nova vlada je sestavljena tako-le:

predsednik vlade in vojni minister **Largo Caballero** (socialist), zunanje zadeve **del Vayo** (socialist), mornarica in letalstvo **Prieto** (socialist), finance **Negrin** (socialist), prosveta **Fernandez** (komunist), pravosodje **Garcia Oliver** (anarhistični sindikalist), notranje zadeve **Galarsa** (socialist, delo **Anastasio de Gracia** (socialist), kmetijstvo **Iris** (komunist), gradbe **Hust** (republikanska levica), promet **de Los Rios** (republikanska unija), industrija **Juan Peiro** (anarhistični sindikalist) trgovina **Juan Lopez** (anarhistični sindikalist), zdravstvo gospa **Frederica Monteseni** (anarh. sind.), propaganda **Carlos Espla** (republ. levica), brez portfelja **Birujo Iruho** (baskiški nacionalist), brez portfelja **Guada** (katalonska levica).

Ogromen Rooseveltov uspeh

Tako v reprezentančni zbornici kakor v senatu bodo imeli demokrati nad dve tretjini mandatov

Washington, 5. nov. g. Še nikdar ni noben predsednik Zedinjenih držav dosegel pri volitvah tolikega uspeha, kakor ga je sedaj Roosevelt. V reprezentančno zbornico je bilo doslej izvoljenih 288 demokratov, vse pa kaže, da jih bo prišlo vanjo še 40. Republikanci imajo po dosedanjem štetju glasov nekaj nad 100 mandatov.

V senatu, ki šteje 96 članov, bodo imeli demokrati bržkone 75 mandatov.

Demokrati so si priborili tudi večino guvernerskih mest v državah, kjer so bile razpisane volitve guvernerjev. Rooseveltov republikanski protikandidat Landon se bo moral v državi Kansas umakniti demokratu Hughstonu.

Pri volilnem skrutiniju so doslej našteli za Roosevelta 23.822.472 glasov, za Landona pa 14.835.381.

Državni tajnik za zunanje zadeve Hull je izjavil v nekem govoru, da je Rooseveltova volilna zmaga tudi potrdilo dosedanje zunanje politike Zedinjenih držav, zlasti pa njene politike nevtralnosti, ker se ameriški narod noče zaplesti v nobeno vojno. Tudi v bodoče bo glavna točka v ameriški zunanji politiki ohranitev dobrih odnošajev do vseh sosedov in ojačenje trajnega miru. V mirni dobi hoče ameriška politika ojačiti mir, v slučaju vojne pa bodo Zedinjene države ostale nevtralne. Načrt vlade, ki določa sklenitev recipročnih trgovinskih pogodb, se je dobro obnesel in služi tudi ojačenju miru. To politiko bomo sedaj tudi nadaljevali naprej odločno in z vso uvidevnostjo.

Pred priznanjem italijanske aneksije Abesinije

Francoski glas za definitivno ureditev abesinskega vprašanja

Pariz, 5. novembra. AA. »Petit Parisien«, ki piše o zadnjem Mussolinijevem govoru, pravi med drugim:

Zasedbo Abesinije so v Ženevi priznali de facto, čeprav ne tudi de jure. Bilo bi jalovo in škodljivo, če bi se sedaj ustavljali na vprašanju oblike, kar je že tako prineslo mnogo zla. Svet DN se bo sestal meseca januarja. Koristno bi bilo, da bi se dotlej francoska vlada sporazumela z britansko vlado in z vladami drugih zainteresiranih držav o definitivni ureditvi vprašanja priznanja italijanske Abesinije, ki onemogoča normalno razmerje med Francijo in Italijo.

London, 5. novembra. AA. (Havas). V parlamentarnih krogih trdijo, da bo Anglija v kratkem ukinila angleško poslaništvo v Adis Abebi, namestu njega bo pa uvedla generalni konzulat.

Budimpešta, 5. novembra. AA. Kakor govore, bo madžarska priznala italijansko aneksijo Abesinije. To priznanje bo bržkone izvršil v uradni obliki regent Horthy ob svojem obisku v Rimu.

Italijanska koncesija Nemcem v Abesiniji

Pariz, 5. novembra. o. »Petit Parisien« poroča, da je bil med Italijo in Nemčijo sklenjen sporazum, po katerem je Italija prepustila Nemcem koncesijo za bombažne plantaže in eksploatacijo rudnikov bakra v Abesiniji

Naloge bližnje konference rimskega bloka

Manifestacija za sodelovanje z državami Male antante

Rim, 5. novembra. o. Splošno sodijo politični krogi, da bo najvažnejši rezultat bližnje dunajske konference rimskega bloka manifestacija za sodelovanje z državami Male antante. Drugi njen rezultat naj bi bilo avstrijsko in madžarsko priznanje italijanske aneksije Abesinije. Glede na priprave za to konferenco naglašajo listi, da Mussolinijev govor, v katerem je zagovarjal madžarski revizionizem, ne sme preprečiti sodelovanja z državami Male antante. Odločno je treba zavrniti tudi trditve pariškega »Oeuvrea«, da je Mussolini izgovoril besede o revizionizmu le zaradi tega, da se ne bi Madžarska približala preveč Nemčiji.

Na konferenci na Dunaju se bodo obravnavali še posebej avstrijsko-nemški in italijansko-nemški odnošaji in končno se ima doseči načelni sporazum o konkretnem načrtu za gospodarsko obnovo Podunavja.

Priprave za Horthyjev obisk v Rimu

Budimpešta, 5. novembra. d. V političnih krogih pripisujejo bližnji konferenci zunanjih ministrov držav rimskega bloka velik pomen. Dunajskih posvetovanj se bosta poleg zunanjega ministra Kanye udeležila tudi šef kabineta Czaky in ministrski svetnik Backah. Po konferenci bo italijanski zunanji minister grof Ciano odpotoval za tri ali štiri dni v Budimpešto ter bo ob tej priliki obiskal tudi mesto Szeged. Po odhodu italijanskega zunanjega ministra bo prišlo do obiska regenta Horhyja v Rimu, ki mu pripravlja italijanska vlada sijajen sprejem. Horthy se bo mudil v Rimu več dni, glavna točka programa njegovega obiska pa bo sestanek z italijanskim kraljem in razgovor s predsednikom vlade Mussolinijem. Do italijanskega protiobiska v Budimpešti bo prišlo še pred Božičem.

Angleški protest v Berlinu

Anglija odklanja odgovornost za gospodarski položaj Nemčije

London, 5. novembra. b. Iz uradnih krogov se doznava, da je angleška vlada s posebno noto, toda na zelo prijateljski način opozorila nemško vlado na nekatere odstavke iz govorov generala Göringa in ministra Göbbelsa ob priliki Göringovih programatičnih izjav glede izvedbe načrtne nemške gospodarske štiriletke. Gre predvsem za tiste odstavke, ki se nanašajo na vprašanje bivših nemških kolonij, in za izjavo, da nemški narod ne bo nikdar obnehal od svoje zahteve po zopetni vrnitvi tega, kar je bilo Nemčiji krivično odvzeto, češ da je samo zaradi tega Nemčija prav za prav zašla v sedanjo težko gospodarsko krizo, iz katere si mora sedaj sama iskati pota rešitve. Angleška vlada blagohotno opozarja Berlin, da nikakor ne more sprejeti Göringove teze, po kateri bi se dalo sklepati, da je za sedanjo gospodarsko stisko kakorkoli odgovorna Anglija.

Nemški državniki izstopajo iz cerkve

Himmlerju in Lutzeju je sledil tudi Ribbentrop

Berlin, 5. novembra. B. Boj med cerkvijo in državo v Nemčiji se z vso vehemenco nadaljuje, dasi v zadnjem času ne prihaja več v toliki meri do javnega izraza. Za najnovejši razvoj tega latentnega konflikta so posebno značilni izstopi nekaterih uglednih državnikov iz cerkvenega občestva. Šefu nemške policije Himmlerju, ki je obrnil hrbet katolicizmu, je sledil te dni poveljnik SA-oddelkov Lutze, ki je izstopil iz protestantske cerkve, in sicer z ženo in otroki vred. Poslednja senzacija v vrsti teh izstopov pa je izstop nemškega poslanika v Londonu in Hitlerjevega zaupnika Ribbentropa iz protestantske cerkve. Izjavo o svojem izstopu je podal tik pred svojim odhodom v London pastorju Niemöllerju v Dahlemu, s katerim sta se resno sprla.

Izmenjava blaga med ČSR in Jugoslavijo

Beograd, 5. novembra. Ob koncu tedna se v Beogradu prično razgovori med posebno češkoslovaško delegacijo in zastopniki naše vlade zaradi gospodarskega načrta za izmenjavo blaga med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Razgovori spadajo v okvir poslednjih sklepov gospodarskega sveta držav Male antante. Delegati obeh vlad bodo razpravljali predvsem o valorizaciji preferencial glede na devalvacijo češkoslovaške krone, kar je zahtevala naša vlada.

Konferenca guvernerjev Narodnih bank MA

Praga, 5. novembra. p. Guvernerji Narodnih bank Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije bodo imeli od 26. do 28. t. m. v Pragi važno konferenco, na kateri bodo razpravljali predvsem o devizni in valutni politiki držav Male antante. Razen guvernerjev se bodo konference udeležili tudi generalni direktorji omenjenih zavodov.

Naš uspeh na foto-razstavi v Budimpešti

Budimpešta, 5. novembra. AA. Na četrti mednarodni fotografski razstavi v Budimpešti sta jugoslovenska razstavljalca Ante Kornić in Oskar Kocijančič dobila bronasto kolajno.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

4 sporazumne liste

Ljubljana, 5. novembra.

Razen kandidatnih list, ki jih je glavni volilni odbor za volitve v Zbornico za TOI že potrdil in ki smo jih že objavili, je odbor včeraj potrdil še 4 kandidatne liste, ki so bile vse predlagane po sporazumu med interesiranimi skupinami.

V obrtnem odseku je bila potrjena kandidatna lista za 6. volilno okrožje, ki obsega sreza Kočevje in Logatec, z nosilcem Josipom Řebekom, ključavničarskim mojstrom v Ljubljani, za 14. volilno okrožje, ki obsega Maribor levi breg in mesto, z nosilcem Sojčem Ivanom, kiparskim mojstrom v Mariboru, za 15. volilno okrožje, ki obsega srez Maribor desni breg, z nosilcem Franom Burešem, urarskim mojstrom v Mariboru.

V trgovskem odseku je bila potrjena kandidatna lisa za 1. volilno okrožje, ki obsega mesto Ljubljano, z nosilcem Albinom Smrkoljem, trgovcem iz Ljubljane.

Rok za vlaganje kandidatnih list je potekel 2. novembra. Po volilnem redu in ostalih uredbah pa imajo predlagatelji, ki so vložili kandidatne liste zadnji dan, to je 2. novembra, pravico, da vložene kandidatne liste popravijo ali pa umaknejo ter vlože nove in sicer morajo to storiti v roku 3 dni, torej do danes 5. novembra. Glavni volilni odbor bo sklepal o teh listah danes in jutri, nakar bo zaključil svoje delo in objavil listo vseh veljavnih potrjenih list. Še prej pa bo moral sklepati o veljavnosti kandidatnih list v tistih okrožjih, kjer je bila vložena samo ena kandidatna lista ali pa dve, pa je bila ena zavrnjena. Šele po sklepu glavnega volilnega odbora bodo te kandidatne liste proglašene za izvoljene. V okrožjih, kjer je več kandidatnih list, bodo odločili seveda volilci.

Protikomunistični zakon v Švici

Prepovedana bo vsaka komunistična propaganda

Bern, 5. novembra. b. Na decembrskem zasedanju švicarskega zveznega parlamenta bo predložen v odobritev načrt posebnega zakona za zaščito javnega reda in varnosti v Švici. Do tedaj pa stopijo v veljavo začasne prehodne določbe za obrambo pred komunističnimi neredi ter določbe o prepovedi nastopa tujih govornikov na švicarskih političnih shodih, ki jih je zvezni svet že odobril. Zaplenjeni bodo odslej vsi tuji listi in lepaki komunistične, anarhistične, protidržavne, protivojaške in protiverske vsebine. Isto velja seveda tudi glede vseh podobnih tiskovin, tiskanih v Švici sami in ki kakorkoli ogrožajo notranjo in zunanjo varnost republike. Organizaciji »Rdeča pomoč«, švicarski sekciji mednarodne Rdeče pomoči, je prepovedano vsako nadaljnje delovanje. Prav tako so prepovedani tudi vsi šolski tečaji, ki služijo vzgoji komunistične taktike ali načina komunistične propagande.

Iz domače politike

Pisarna JNS v Beogradu

Glavna pisarna Jugoslovenske nacionalne stranke se je nahajala doslej v Kralja Milana ulici v palači »Devanha«, katere lastnik je, kakor je znano, Nikola Uzunović. Strankino vodstvo se je 1. t. m. izselilo in najelo nove prostore v Kosovski ulici 5, kjer je bilo prej albansko poslaništvo. Novi strankini prostori so v bližini novega skupščinskega poslopja, zato se je tudi stranka v prvi vrsti odločila za to preselitev.

Zaplenjeni knjigi Frana Erjavca

»Delavska politika« z dne 4. t. m. poroča: »Oblast je zaplenila brošuri: Fran Erjavec »Za staro pravdo« in Jurij Skopec »Kaj hoče kmečko-delavska zveza« (Jurij Skopec je psevdonim Frana Erjavca). Obe brošuri sta izšli leta 1920 v Učiteljski tiskarni, kjer se je takrat tiskal tudi socialistični »Naprej«, pri katerem je sodeloval takrat g. Fran Erjavec, sedaj referent za osnovno šolstvo v ministrstvu prosvete. Vsako razširjanje ali izposojanje teh brošur je prepovedano, na kar opozarjamo zlasti knjižničarje, da ne bodo prišli navzkriž z zakonom.

Prepoved posečanja kinematografov

Glasilo bosanske nadškofije »Vrhbosna« objavlja okrožnico nadškofa dr. Ivana Šarića o prepovedi posečanja kinematografov. Nadškof dr. Šarić se sklicuje pri tem na papeževo encikliko »Vigilanti cura« in propoveduje na podlagi te enciklike vsem duhovnikom svoje nadškofije, vsem redovnikom in redovnicam posečanje kinematografov. Samo v izjemnih slučajih bo dajala cerkvena oblast na posebne prošnje dovoljenje za posečanje kinematografskih predvajanj, pa samo takšnih, ki ne žalijo verska in moralna čustva. Kakor se zatrjuje se bodo tej akciji nadškofa dr. Šarića pridružili tudi vsi ostali škofje v Jugoslaviji.

To pa je nekaj drugega...

Ni še dolgo tega, ko se je »Slovenec« pobahal, kako naravnost sijajno je njegova stranka zmagala pri občinskih volitvah v Marenbergu, malo prej pa je v posebnem dopisu tožil in tarnal, da je v Marenbergu vse nemško in da v tem trgu človek ne sliši več slovenske govorice. O Kočevju je isti »Slovenec« še ponovno pisal, da tam Slovenci stalno napredujejo. Pri občinskih volitvah je v Kočevju zmagala lista, na kateri je bil nosilec zaveden Slovenec in tudi pretežna večina odbornikov Slovencev, toda »Slovenec« je listo proglasil za nemško, in Slovence, ki so na tej listi kandidirali pa za — narodne izdajalce. Zakaj? Ker ta lista ni nosila firme, za katero se peha častivredni »Slovenec«!

Zagrebški nadškof koadjutor za korporacijsko ureditev

Katoliška akcija je v Zagrebu priredila tečaj, v katerem se naj usposobijo katoliški akademiki za delo v Skomu, v društvih »Seljačke katoličke omladine«. Tečaja se udeležuje 40 klerikalnih dijakov. Tečaj je posetil v torek tudi nadškof-pomočnik dr. Štepinac. Pri tej priliki je imel na dijake nagovor v katerem je poudarjal med drugim »Katoliška akcija je sedaj urejena na stanovski podlagi, ker je to edino uspešna ureditev človeške družbe. Sv. oče Pij XI. je v svoji encikliki opozoril na veliko važnost korporacij in priporočal na tej podlagi izgradnjo posameznih stanov. Težnja je tudi Katoliške akcije, da vnese v vsak stan božji duh, da se vse spravi v sklad tako, da ne bo stan stanu volk, nego brat, da vsi delujejo složno kot celota, da se med seboj ne grizejo in da bodo imeli vsi dovolj dela, kruha in zadovoljnosti. V tem smislu naj tečajniki delujejo med narodom, pa bo njihovo delo rodilo dober sad.« — S tem svojim govorom se je dr. Stepinac izrekel za tako zvani korporacijski sistem, kar bo v javnosti gotovo vzbudilo nemalo pozornosti.

Kardinal Faulhaber pri Hitlerju

Berlin, 5. novembra. AA. Hitler je včeraj sprejel v Obersalzbergu pri Berchtesgadnu monakovskega kardinala-nadškofa Faulhaberja. Po raznih poročilih iz katoliškega vira je kardinal protestiral pri državnem kancelarju proti uvedbi laičnih šol na Bavarskem.

Italijanski jezik na Malti prepovedan

Rim, 5. novembra. b. Italijanski listi poročajo, da je od 1. t. m. prepovedana uporaba italijanskega jezika na Malti v vseh notarskih in njim podobnih aktih. Namesto italijanščine se smeta rabita samo angleščina in domači dialekt, kakor to določa poseben dekret.

Borzna poročila.

Curih, 5. novembra. Beograd 10. Pariz 20.2325, London 21.2775, New York 435.128, Bruselj 73.50, Milan 22.925, Amsterdam 234.50, Berlin 175, Dunaj 77.5, (81.35) Praga 15.40, Varšava 81.75, Bukarešta 3.25.

Ogromno filmsko delo izredne napetosti! Revolucija na Kubi! Borba na življenje in smrt! Ljubezen v džungli! V nemškem jeziku.
Wallace Beery v velefilmu GARCIA
KINO SLOGA
JUTRI PREMIERA!

Ljubljana je bila napadena

Včeraj popoldne smo imeli vajo v obrambi mesta pred letalskim napadom

Ljubljana, 5. novembra.

Sreča nam je bila mila, odnosno imeli smo smolo, da je bilo včeraj v Ljubljani izredno lepo vreme, kakor nalašč za letalske napade. Lepo vreme je namreč omogočilo napad na Ljubljano in naša zaščitnica megla nas ni ščitila. Zato pa so nas morali vzeti pod zaščito odborniki Odbora za zaščito mesta in vojaštvo. Vaja je dosegla najlepši uspeh v obeh pogledih. »Sovražniku« se je posrečilo, da je »zastrupil« in »porušil« najmanj pol Ljubljane, branilcem mesta je pa zopet šlo vse po sreči in smo vsi lahko zadovoljni. Najmanj so pa zadovoljni meščani, ker so bili zelo prikrajšani za nenavadno zabavo; skriti so se morali vsaj v veže, če že ne v kleti, odkoder niso ničesar videli kljub vsemu prizadevanju. Zato jim moramo postreči z včerajšnjimi vojnimi vestmi, ki so vsaj tako zanimive, kakor one iz Španije.

Nedavno smo odnesli celo kožo, ker je megla pregnala »sovražna« letala, zato so nekateri upali tudi včeraj, da napada ne bo, ker ga ni bilo tedaj, ko bi po njihovem mnenju naj bil. Toda tega ni nihče trdno verjel, kajti vojaštvo je vztrajalo na cestah in tudi stražniki so ostali na svojih prostorih, opremljeni z maskami. Baje so nas nameravali napasti ob 12.35, ko je bila Ljubljana že povsem pripravljena na vojne strahote. Ljudi se je lotevala nervoznost, vsem se je mudilo, da bi jih napad ne iznenadil na poti. Vendar se je marsikomu mudilo na opazovališča in ne domov, kajti tako lepih prilik je malo. Seveda pa niso vedeli, kje se bo koncentriral napad ter jim ni prišlo niti na misel, da bo »glavna reč« na Poljanah. Razen tega so bili mnogi »prikrajšani« tudi zaradi tega, ker je bila Ljubljana napadena šele ob 14.15, ko so bili že v službah in niso mogli ostati na cestah.

Opoldne je krenila mitraljeska četa s Poljan proti Golovcu in tudi na Rožniku so se tedaj pripravljali na napad. Na Poljanah je bil opoldne najživahnejši promet, ker je bil včeraj živinski sejem. Tudi na sejmišču je bil stražnik opremljen z masko in sejmarjem se je začelo muditi domov. Ob 13 je bilo sejmišče že skoraj povsem prazno, kar se zgodi le redko. Ko je zagrmel na Gradu prvi topovski strel, na Poljanah ni bilo več nobenega voznega prometa. Ambrožev trg so zavzeli vojaki, bolničarji in branilci. V Marijanišču je bila reševalna postaja, na dvorišču poslopja pogrebnega zavoda pa je bila tehnična ekipa. Takoj po prvem topovskem strelu je nastal pravi peklenski hrup, grmeli so topovi, peketale so strojnice, klenkali zvonovi in tulile sirene — vse je bilo kakor zares, zlasti še, ko smo zagledali celo »jato« jeklenih sršenov, ki jim je veljal ta pozdrav. Devet letal je priletelo v kraznem redu. V klinu v skupinah po tri in tri, in sicer od vzhoda. Letela so približno 1000 m visoko, kakor pač more laik presoditi, a so se kmalu spustila precej nizko ter zakrožila nad mestom. Poljane so bombardirala najprej. »Bombe« so zbujale pravo navdušenje, kajti bile so nekakšne barvne rakete, ki so počasi jadrale na mesto, prej podobne blagoslovu kakor smrtonosnim bombam. Toda tako smo lahko opazovali setev »sovražnih« letal ter padanje »bomb«, ki so puščale za seboj dolge repe kakor kometi. Vrste bomb so označevale barve raket.

Nekaj minut po bombardiranju so že prihiteli kurirji kolesarji na reševalno postajo od raznih strani, nakar je stopilo v akcijo reševalno osobje. Po prvih vesteh so rušilne bombe poškodovale plinovod in elektrarno, človeških žrtev pa ni bilo, toda drugi kurirji so prispeli že z bolj žalostnimi vestmi. Prva reševalna ekipa je morala takoj odriniti, kmalu ji je sledila še druga. Medtem se je vojašnica zavila v dim, ki je bil tako gost, da je bila Poljanska cesta zagrnjena v neprodirno meglo. Vojašnica je bila skrita v dimu skoraj do slemena. Pokale so pa tudi bombe, in sicer pred vojašnico in na Ambroževem trgu, kakor da je šlo zares. Dim je pregnal stražnika izpred vojašnice, saj maska ne pomaga tudi očem in je človek še bolj slep v nji sredi dima. Vse to se je zgodilo v nekaj minutah in že so pridrveli pred vojašnico gasilski avtomobili. Kakor bi mignil se je vzpela Magirus lestva nad streho vojašnice. Gasilci so vneto »gasili«.

Reševalci so prinesli v Marijanišče dva »ranjenca« vojaka, eden je bil debelo obvezan. Nastopiti so morali tudi »uničevalci strupov«; oblečeni v impregnirane plašče, ki jih ne morejo prodreti strupi, so odrinili na Ambrožev trg. S seboj so vzeli klorovo apno in naplane table, ki so jih postavili na vseh dohodih na trg, opozarjajoč, da je zrak zastrupljen. »Sovražnik« se ni dal kar tako ugnati. Letala so krožila nad mestom okrog 20 minut, še potem, ko jih ni nihče več obstreljeval. Na Poljanah so se končno spustila zelo nizko in s strojnicami obstreljevala reševalce.

Vaja je trajala približno 20 minut. Policija je poskrbela, da je promet v resnici povsod počival in da ni bilo na cestah zijal, vendar so pa ljudje marsikje, kjer ni bilo stražnika v bližini, z napeto pozornostjo opazovali med vrati živ privid bodoče vojne in marsikomu pri tem ni bilo baš lahko pri srcu. Ali ni že v tem uspeh vaje?

Letalski napad na Škofjo Loko

Škofja Loka, 4. novembra

Danes okrog 15. je doživela Škofja Loka prvi letalski napad, ki je vzbudil med prebivalstvom veliko pozornost. Izza Polhograjskih Dolomitov sta se prikazali dve letali in se naglo spuščali proti mestu, ki je bilo o napadu že obveščeno. Zatulile so tovarniške sirene, s stolpa župne cerkve pa je bil dan znak za uzbuno. Ljudje so bili disciplinirani. Ulice so bile namah prazne, okna in vrata so se zapirala, tako da mestni stražniki, vojaki in orožniki ni imeli kaj prida posla. Med tem sta letali že metali rakete in zažigali nekatere objekte. »Gorelo« je pri bivši Dermotovi čreslarni in pri elektrarni v Vincarjih. Na Mestni trg v Škofji Loki in pred cerkvijo v Stari Loki pa so padle ampule s solzavci.

Čim je bil dan znak, da je nevarnost minila, so stopile v akcijo razne ekipe in oddelki, ki so ugotavljali strupe, čistili zastrupljene prostore, reševali ranjence in ponesrečence, jih prenašali na postajo za prvo pomoč in gasili požare. Letali sta bili deležni koncentričnega ognja strojnic, ki so bile razmeščene po vseh okoliških gričih. Prvo preizkušnjo je tedaj Škofja Loka dobro prestala, pač pa se zdi, da bo treba prinesti več jasnosti med objavo prihoda sovražnih zrakoplovov in njih odhodom. Udarci na eno stran zvona so si bili le preveč podobni.

Plesno sportni klub

Ljubljana, 5. novembra.

V Kazini je imel snoči Plesno-sportni klub izredni občni zbor. Po poročilih predsednika g. ing. Husa, tajnika g. M. Seuniga in blagajnika g. Kende, je bil dosedanji odbor PSK deloma izpopolnjen. Izvoljeni so bili: za predsednika ponovno g. ing. Hus, za tajnika g. M. Seunig, za blagajnika g. Kenda ter poleg njih še gg. Vojska, Lombar, Pretnar in gdč. Moranova, za preglednika računov pa g. V. Seunig in gdč. Rupnikova. Kot klubski trener je v odboru seveda tudi plesni mojster g. Jenko.

Mojster g. Jenko je poročal o dosedanjem razvoju plesa v Ljubljani in o načrtih, ki jih ima PSK za najbližjo bodočnost. Ljubljanski plesni pari uživajo po lepih uspehih g. Kende z gdč. Rögerjevo na Semmeringu in drugih v naši državi in tudi v inozemstvu velik ugled. Velik uspeh je bil tudi lanski plesni turnir, ko je Ljubljana za vse štiri razrede postavila dovolj tekmujočih parov, dočim Zagreb tega ni mogel storiti, ker je tam ples kot sportna disciplina menda še premalo razvit. Izredni občni zbor je znižal članarino aktivnih članov na 20 Din, podpornih na 10 Din letno, ustanovnina pa je ostala 250 Din.

V začetku decembra priredi PSK plesno revijo, na kateri bodo člani PSK pokazali vse stare in tudi nove, letošnje plese. Poleg tega bodo prirejeni trije turnirji: šolski, ki naj boljše plesalce izloči in jih pripoji PSK-u, klubski, ki naj člane pripravi za zadnjega, in mednarodni, za katerega se nam letos obeta obisk Avstrijcev, ki so lani izostali, in celo Čehov, ki se v plesu vedno bolj uveljavljajo in so za Angleži v svetovnem prvenstvu na drugem mestu. Poleg tega je ljubljanski PSK že sedaj prejel vabilo, da naj se udeleži tudi vlikega mednarodnega plesnega turnirja, ki bo prihodnje leto julija v Beljaku. Jugoslavija je z Avstrijo v plesnem kartelu, kar pomeni, da si na turnirjih obe državi morata menjati plesalce in druga drugi na tekme pošiljati najboljše pare. Čim bo tudi v Jugoslaviji ustanovljena zveza plesno-sportnih klubov, kar se bo zgodilo že v najkrajšem času, bo tudi naša država vstopila v mednarodno plesnosportno zvezo FIDo, ki ima svoj sedež v Pragi in pri kateri so včlanjeni vsi evropski plesno-sportni klubi.

Med bombardiranjem na Gradu

Na grajskem stolpu je bilo vse pripravljeno za alarm. Telefoni so neprestano brneli, z največjo napetostjo smo poslušali obvestila o kretanju sovražnih letal. Že smo menili, da se bo sovražnik ustrašil megle, ki je ležala na Dolenjskem. Naša megla res ni kar tako od muh. Sovražnik je dobil najbrže iz Ljubljane od svojih vohunov poročilo s pomočjo kje skrite brezžične postaje, da sije nad Ljubljano sonce in da je prilika za porušenje mesta najlepša. Na Dolenjskem je pa bila megla, zlasti tam nad Stično in sovražnik je vedel, da se lahko v tej megli izgubi. Zaradi tega se je obotavljal. Ko je dobil vest, da se jasni tudi v nevarnem predelu na Dolenjskem, je šele pognal svoje motorje na letališču.

Naše opazovalne postaje na vseh važnih strateških točkah so bile tudi budno na straži. Telefonist na gradu je dobil ob 14.15 vest, da se 9 sovražnih bombarderjev bliža Ljubljani. V tem trenutku so trije streli na Gradu obvestili prebivalstvo na nevarnost. Vojaki pri strojnicah, ki so bile postavljene na več mestih, so naravnali cevi proti vzhodu, kakor tudi žrela obrambnih topov na šancah. Sirene v tovarnah in na lokomotivah so pretresljivo tulile, zvonenje po cerkvah je oznanjalo, da preti Ljubljani pogin. Ljubljanske ulice, ceste in trgi so se na mah izpraznili. Le reševalno moštvo in stražniki s plinskimi maskami so stali na vseh križiščih pripravljeni za pomoč.

Ko je bilo prebivalstvo že poskrito in ko so vse ekipe za obrambo mesta čakale na pozive za pomoč, so se pojavili v višini 1000 m bombarderji. Obrambni topovi so začeli takoj bruhati ogenj na sovražnika, strojnice so obsule s smrtnim zrnjem sovražna letala. Sovražnik je vrgel na mesto najprvo strupene bombe. Kemijske ekipe so bile takoj v okuženih krajih s pripravami za določanje vrste strupa. Sovražnik je hotel zastrupiti prebivalstvo z najhujšim vojnim strupom iperitom, ki razje človeku pljuča. Razkuževalne tekočine so uničevale strašen strup, tablice na cestah so pa opozarjale, da je kraj okužen. Nekaj ljudi je vdihnilo strup, padli so, po vsem telesu so se jim naredili mehurji, strup jim je začel razjedati telo. Reševalno moštvo jih je takoj odpeljalo v Marjanišče, kjer je centrala zdravniške službe, in v šentjakobsko šolo. Sovražnik je metal na mesto vžigalne bombe. Padle so na nebotičnik in na vojašnico kralja Petra na Poljanski cesti in na poštno direkcijo. Zgradbe so bile takoj v plamenih. Gasilci pod vodstvom g. Furlana in Pristovška so bili z brizgalkami takoj v akciji. Sovražnik je metal tudi rušilne bombe, ki so porušile do tal dolenjski kolodvor, električne in plinske vode, vodovod, mnogo hiš v mestu. Tehnične ekipe so bile takoj na delu, reševale so zakopane ljudi, popravile za silo vse porušene vode. Delavci z vsem potrebnim orodjem so izkopavali ranjence in smrtne žrtve. Vse samaritanske ekipe pod vrhovnim vodstvom dr. Mavricija Rusa in zdravnikov dr. Ahčina in dr. Cibra so bile v akciji z največjo požrtvovalnostjo in ob smrtni nevarnosti za svoje življenje, med tem ko je sovražnik sipal na mesto strupe, ogenj in smrt, med tem ko so obrambni topovi in strojnice z uspehom odbijale napade iz zraka. Štirikrat se je sovražnik moral umaknitl iz območja topovskega ognja. Po 20 minutah ga je topovska obramba pognala v beg. Zvon v grajskem stolpu in nato zvonovi po vseh cerkvah so naznanili, da je nevarnosti konec.

Pomočnik divizijonarja general g. Dodić je izjavil, da je vaja za aktivno in pasivno obrambo mesta uspela nad vse pričakovanje. Čestital je tajniku odbora za zaščito mesta g. Turelu, ki je organiziral zelo komplicirano pasivno obrambo. General g. Popadić, komandant artiljeriske brigade, je bil nad vse zadovoljen s svojimi baterijami, ki so odbile zračni napad s pomočjo kapetana Perovića, ki je vodil vojaški del obrambe in s pomočjo številnih oficirjev, podoficirjev in moštva. Bana je zastopal v komisiji na Gradu inspektor dr. Guštin, upravo policije namestnik upravnika g. Pestevšek in nadsvetnik Kokalj. Banovinski odbor za zaščito prebivalstva (BOZAP) s tajnikom g. Hrvojem Majstrom in g. Jankom Bedračem in ostalimi funkcionarji so z veliko požrtvovalnostjo organizirali vajo, kakor tudi odbor za zaščito mesta (OZAM) z neumornim tajnikom Turelom, ravnateljem Šebenikom, odborniki dr. Rusom, ravnateljem Soncem, inž. Mikličem, tehnikom Mlakarjem, predsednikom RK dr. Fettichom itd. Ravnateljstvo železnice je zastopal g. dr. Jeglič.

Posebno so se izkazali samaritani RK z načelnikom Šenkom, banovinske uradnice kot članice kemijskih ekip, tehnične ekipe itd. Vaja je torej uspela izredno lepo, prebivalstvo se je ravnalo po predpisih, pasivna in aktivna obramba je bila odlična. Ljudje, ki so svetovno vojno doživeli, so se spomnili na dneve grose in strahote z željo, da bi ne bila nikdar resnica, kar smo včeraj v Ljubljani videli in slišali kot fingiran zračni napad.

Iz Trbovelj

— **Občinske volitve v Trbovljah.** V torek je prejela uprava tukajšnje občine nalog kr. banske uprave, da pripravi vse potrebno za občinske volitve, ki bodo v trbovelj- ski občini v nedeljo, 6. decembra. Kakor znano, je pri zadnjih občinskih volitvah, ki so bile pred 3 leti, zmagala Delavsko-kmetsko-obrtna lista z nosilcem g. Jakobom Klenovškom. Vse kaže, da bo sporazum, ki so ga takrat sklenile skupine, ki so sestavile Delavsko-kmetsko-obrtno listo, potrjen tudi za sedanje volitve, zaradi česar ni pričakovati bistvenih sprememb pri upravi občine. Po vsej priliki bo postavljena samo ena lista, t. j. lista gospodarske koalicije, ki je sedaj na upravi občine. — V zvezi z razpisom občinskih volitev razglaša uprava tukajšnje občine, da je volilni imenik razgrnjen v občinskem uradu med uradnimi urami vsakomur na vpogled. Popravki volilnega imenika se morejo zahtevati samo še do vštetega 19. novembra t. l. Glasovati bo mogel samo oni, ki bo v volilnem imeniku vpisan. Volišč bo 7 in sicer v občinskem uradu, v deški in dekliški osnovni šoli v Trbovljah, v Delavskem domu, v deški in dekliški osnovni šoli na Vodah in v čakalnici zapadnega obrata.

— **Letalski napad na Trbovlje.** Včeraj popoldne okrog 14. ure je protiletalska opazovalnica na Sv. Planini javila z zvonjenjem, da se od Ljubljane bližajo sovražna letala« Tukajšnja protiletalska obramba je stopila nemudoma v akcijo. Z zvonjenjem v tukajšnjih cerkvah in s sireno na Gvidi je bilo prebivalstvo obveščeno na bližajočo se zračno »nevarnost«. V rudniškem gasilskem domu na Vodah se je koj po alarmu zbralo moštvo protiletalske obrambe z vso potrebno opremo in motornimi vozili. Tako pripravljene so obrambne in reševalne ekipe pričakovale letalski napad. Nekako pol ure po alarmu so se pojavila iz smeri Zagorja sovražna letala, ki so preletela trboveljsko dolino od Vode do trga, kjer so začela metati bombe. Prve požarne bombe (bele) so začele padati med naselbinami pri gostilni Škrat, naslednje pri občinski izolirnici, nekaj pa tudi v gozd nad izolirnico. Letala so se nato okrenila in odletela preko naselbine Terezije proti Hrastniku. Čim je bilo vodstvo protiletalske obrambe obveščeno, da je »sovražnik« napadel z »bombami« gornji del Trbovelj, so takoj reševalne ekipe na avtomobilih odbrzele na kraj napada. Ker je »sovražnik« metal samo požarne in samo eno rušečo (rdečo) bombo, ki niso povzročile posebne škode, je bila akcija reševanja in čiščenja na kraju napada hitro končana, ter »ranjenci« oddani v bolnico. — Ta vaja je pokazala vzorno disciplino prebivalstva, ki je v polni meri vpoštevalo predpise glede obrambe pred sovražnimi napadi iz zraka. Tudi obrambne ekipe in reševalna moštva so bile povsod na mestu in so pokazale veliko spretnost in popolno pripravljenost za to velevažno službo, kar je pač največja zasluga vodstva protiletalske obrambe, ki je svojo nalogo tudi tokrat vzorno rešilo.

— **Vse naročnike** našega lista, ki so s plačilom naročnine v zaostanku, prosimo, da zaostanek zanesljivo poravnajo vsaj do konca tega meseca, ker bi jim sicer žal primorani po 1. decembru list ustaviti.

— **Koča Slov. planinskega društva na Mrzlici** (1119) m) je dobro oskrbovana tudi preko zime. Stari bukovi gozdovi ravno v tem času kar gore v pestrih barvah. Z vrha (par minut od koče) uživaš obsežen razgled po Zasavju, Savinjski dolini in na belo odeto verigo naših alpskih velikanov. Vsa pota so dobro markirana. — Letošnje jeseni je sneg že trikrat pobelil vrhove naših planin, zlasti je na Mrzlici ležal nekaj dni, tako da jo je naša mladina obiskala s smučmi in tako otvorila zimskosportno sezono. Zgodnja letošnja zima daje upanje, da bodo naši in tuji smučarji prišli v naših planinah v polni meri na svoj račun, saj je že sedaj napovedanih v naših planinah več velikih smučarskih tekem.

— **Cene mesa naraščajo.** Te dni so tukajšnji mesarji podražili meso za 2 Din pri kg. Podražitev mesa gotovo ni na mestu, zlasti pa ne kar za 2 Din pri kg, saj cene živini v zadnjem času niso poskočile, vsaj v taki meri ne. Kakor poročajo danes hrvatski listi so cene svinjam v Slavoniji zadnje dni padle za 1 Din in več pri kg, zato je pričakovati, da se bo pocenila tudi mast in slanina, katere cena je v zadnjem času prav tako poskočila.

— **Pokritje kanala v Globušaku.** Te dni so začeli čistiti in prekrivati potok v Globušaku. Čiščenje in prekritje tega potoka je bilo res že skrajno potrebno, saj so odpadki v njem zlasti v vročih poletnih mesecih širili neznosen smrad po bližnjih rudarskih kolonijah in obrtnih naselbinah ob potoku. Metalo pa se je v ta potok, ki je v poletnih mesecih skoraj docela usahnil, vso mogočo nesnago od najostudnejših odpadkov do pepela in smeti vseh vrst. Zato ni čuda, če se je tupatam pojavila k sreči manjnevarna epidemija, pa se je ugibalo, kje je leglo kolezni. Pri iztoku potoka v Trboveljščico pa so se kopali otroci, ali pa so ženske prale perilo. Sedaj je občina tudi s tem umazanim grabnom napravila red s tem, da ga je očistila in zgradila velik pokrit kanal od izliva v Trboveljščico skozi cel Globušak do vznožja Kleka. S tem bo metanje odpadkov, pepela in smeti v potok onemogočeno, smrad izpred kolonij odstranjen, obenem tudi nevarnost kužnih bolezni, ki je bila zlasti v poletnih mesecih v tej okolici zelo velika.

— **Življenje si je končal.** Včeraj zjutraj so našli na drevesu blizu gostilne Vidic v Lokah obešenega Žagarja Ludvika, samskega posestnika iz Retja. Kaj je pognalo mladega Žagarja v smrt, je težko dognati. Nekateri trde, da ljubosumnost, drugi zopet, da domača nesoglasja. Po vsej priliki pa si je življenje končal v trenutni duševni zmedenosti.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 5. novembra katoličani: Emerik.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Poslednji akord.
Kino Ideal: Črni angel.
Kino Sloga: Dijak prosjak.
Kino Union: Pygmalion.
Kino Šiška: Moj najlepši dan.
Kino Moste: Nevidni človek.
Kino Kodeljevo: Svet se spreminja.
Občni zbor SK Polja ob 17. pri Slamiču.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Ustar, Gelenburgova ulica 7.

Iz Ptuja

— **Jadranski dan 31. X.** proslavi tukajšnji krajevni odbor »Jadranske straže« skupno s PJS gimnazije v soboto 7. t. m. ob 20. uri v zgornjih prostorih Narodnega doma. Narodno zavedno občinstvo naj se te proslave polnoštevilno udeleži. Vstopnine ni!

— **Na državni cesti Maribor-Ptuj** izravnavajo v odseku Hajdina ovinek, bo znatno ublažen. Ravno tako bo znatno znižan klanec pri Hajdini.

— **Prihodnja javna občinska seja** bo drevi ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

— **Fantovski pretep.** V Bratislavcih je prišlo te dni med fanti do hudega spopada, katerega povod je bil alkohol. Med splošnim pretepom jo je najbolj izkupil z nožem 25-letni Franc Petek, hlapec, ki je dobil težko rano na glavi in je obležal nezavesten. Našli so ga šele naslednji dan in ga takoj prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili smrtne poškodbe.

— **Na Dravskem polju je zopet gorelo.** V noči od torka na sredo je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju posestnika Franca Fakina v Šikolah. Poslopje, ki je bilo polno poljskih pridelkov, je pogorelo do tal, živino pa so le s težavo rešili. Škoda je zelo občutna. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— **Cankarjeva proslava.** Ob priliki 60-letnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja vprizori mariborsko narodno gledališče v petek 13. t. m. v tukajšnjem gledališču »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«.

— **Izsledena vlomilska družba.** Orožniki pri Sv. Barbari v Halozah so te dni izsledili vlomilsko družbo. Vlomilce so orožniki izročili sodišču.

— **Iz politične službe.** Od tukajšnjega sreskega načelstva je premeščen k sreskemu načelstvu v Kočevju g. pristav Jarc Andrej. Z odhodom g. Jarca izgubi pevski zbor Glasbene Matice odličnega pevca. G. Jarcu, ki je bil tu zelo priljubljen, želimo na novem službenem mestu obilo sreče in zadovoljstva.

— **Na grobovih.** Kljub temu, da je za praznik Vseh svetih ves dan deževalo, je posetila mesto in rogozniško pokopališče velika množica ljudi. Grobovi so bili lepo okrašeni in razsvetljeni. Za vojaške grobove pa se je zlasti zavzela mestna občina in šolska mladina, ki je prižgala na njih mnogo svečk. Po molitvah na mestnem pokopališču je duhovščina odšla tudi h grobovom padlih vojakov, kjer je bila letos postavljena častna četa vojakov ter častna straža veteranov. Tudi improviziran grob bazoviških žrtev in koroškega mučenika je bil lepo okrašen ter prižgane na njem številne svečke, kar je preskrbelo društvo primorskih in koroških rojakov. Tudi pri teh žrtvah je duhovščina opravila molitve, pevsko društvo železničar pod vodstvom učitelja g. Kofola je pa zapelo turobno »Oj, Doberdob . . . !«

— **Karambol avtomobilista.** V nedeljo zjutraj se je pripetila v vasi Spuhlje težka avtomobilska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Na ostrem ovinku na državni cesti je privozil proti Ptuju tovorni avtomobil tvrdke Reinhardt iz Koprivnice, v nasprotni smeri pa osebni avtomobil g. Dragotina Čekada iz Slovenjgradca. Nesreča je bila neizogibna in že sta se zaletela avtomobila drug v drugega z vso silo, tako da je osebnemu avtomobilu sprednji del popolnoma zmečkalo in je bil za nadaljnjo vožnjo nesposoben. Tovorni avto pa je odnesel le malenkostne poškodbe. Orožniki so ugotovili, da ne zadene nikogar krivda in je pripisati nesrečo zgolj nesrečnemu naključju, zlasti še, ker je bila cesta zelo blatna.

— **Državni most v Ptuju** na desni strani struge Drave popravljajo, kjer izmenjavajo mostnice in tlak. Postavljeni so varnostni znaki radi previdne vožnje čez most.

Radiomoštram

Petek, 6. novembra

11: Šolska ura: Koristni zimski sporti (dialog, vodi Janko Ziherl). — 12: Odmevi iz naših krajev (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13. Čas, spored obvestila. — 13.15: Operetna glasba (radijski orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Ali današnja družina še vzgaja otroke (gdč. Srečka Labernik). — 19.20: Pesmi (poje Lucienne Booyer), plošče. — 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

DANES PREMIERA!
LIL DAGOVER, WILLY BIRGEL, MARIJA PL. TASNADY, PETER BOSSE
Preskrbite si vstopnice v predprodaji
Poslednji akord
Danes v Elitnem kinu Matici!
Prekrasen film pretresujoče človeške usode! Največja filmska umetnina letošnje sezone! Orkester in zbor solistov berlinske državne opere izvajata Beethovnovo »IX. simfonijo«, Händlov oratorij »Juda Makabejec«, Čajkovskega Nussknacker-suito!

DNEVNE VESTI

— **Div. gen. Petar Nedeljković-novi predsednik Udruženja smučarjev Planica.** Dosedanji predsednik USP div. gen. Radisavljević je bil imenovan za pomočnika komandanta armije v Zagrebu, radi česar je svoje mesto kot predsednik Planice odložil. Sedaj je prevzel mesto predsednika novoimenovani inspektor konjenice, gen. Peter Nedeljković, dosedanji komandant divizije v Ljubljani. Gen. Nedeljković je dober znanec naših smučarjev ter je sodeloval z našim zimskosportnim savezom za uvedbo smučarstva v našo vojsko že pred 12 leti in vedno z velikim zanimanjem spremljal razvoj smučarstva pri nas. V času, ko je bil komandant vrbaške divizije, se je z veliko vnemo lotil propagande smučarstva v vrbaski banovini in dosegel prav izredne uspehe. Brez dvoma bo Udruženju Planica posvetil vse svoje odlične posobnosti in pripomogel s svojim delom naši Planici do še lepših uspehov.

— **Izletniški vlaki iz Prage in z Dunaja** bodo vozili prihodnje leto na Sušak med letoviško sezono vsako nedeljo. Z Dunaja bo odhajal izletniški vlak vsako soboto, vračal se bo pa ob nedeljah. Te vlake bo organiziral turistični urad na Dunaju sporazumno z avstrijskim prometnim uradom. Ti vlaki začno voziti sredi junija in vozili bodo do konca avgusta. Iz Prage bodo pa vozili na Sušak Čedokovi izletniški vlaki. Prvi prispe na Sušak najbrž že za velikonočne praznike, potem pa začno redno voziti 22. maja in vozili bodo do 11. septembra. Poleg tega bosta letali prihodnje leto med Prago in našim Jadranom dve češkoslovaški amfibiji s podaljšanjem proge od Sušaka do Splita in Dubrovnika.

KINO SLOGA TEL. 27-30

Danes poslednjič Millöckerjeva opereta
DIJAK PROSJAK
Carola Höhn, Johann Heesters in Marika Rökk

MATICA TEL. 21-24

Premiera največje filmske umetnine sezone
POSLEDNJI AKORD
LIL DAGOVER, WILLY BIRGEL, MARIJA PL. TASNADY

UNION TEL. 22-21

BERNH. SHAW v satiri
PYGMALION
Jenny Jugo, Gustav Gründgens
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— **Spor med zagrebškimi zdravniki in OUZD.** Med zagrebškimi zdravniki in OUZD je nastal spor zaradi natečaja za mesto rentgenologa pri Okrožnem uradu. Zdravniška zbornica zahteva naj namesti OUZD vsaj dva ali tri zdravnike, ker ima eden preveč dela. Dr. Bresanu so morali amputirati roko zaradi napornega dela pri rentgenskih aparatih. Posledica spora je prepoved udeležbe zdravnikov v natečaju. Razpisana sta bila že dva natečaja, pa sta ostala oba brez uspeha.

— **Zakon o hranilnicah.** Po zadnjem osnutku zakona o hranilnicah smejo hranilnice plasirati vloge samo v posojila na nepremičnine, v nakup državnih vrednostnih papirjev in blagajniških zapisov, v nakup samoupravnih vrednostnih papirjev in domačih hipotekarnih založnic, v posojila na vrednostne papirje do šestih mesecev in do 75% vrednosti, v posojila na ročno zastavo in dragocenosti, v kratkoročna posojila občini ustanoviteljici, v eskont in reeskont menic, v začasne naložbe svobodno razpoložljivih sredstev na obrestovanje pri javnopravnih denarnih zavodih, v naložbe na žiro račun pri Narodni banki, na čekovni račun pri Poštni hranilnici ali Državni hipotekarni banki in v nakup nepremičnin potrebnih za poslovanje hranilnice ali če je to potrebno, za zavarovanje hranilničnih terjatev. V dolgoročne posle, v nakup papirjev in posojila na ročno zastavo in dragocenosti se lahko plasira največ do 20% vlog, v naložbe pri javnopravnih zavodih do 15%, v kratkoročna posojila občini ustanoviteljici do 10%. Naložbe pri Narodni banki, Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki morajo znašati najmanj 10% vlog.

— **Konferenca vseh obrtniških zbornic.** Včeraj se je pričela v Dubrovniku predkonferenca zastopnikov obrtniških zbornic iz vse države. Obravnavala so se vprašanja, ki pridejo na dnevni red konference, v prvi vrsti vprašanje davkov in noveliranja obrtništvo zadevajočih zakonov.

— **Izvoz našega vina v Francijo.** Naš konzulat v Bordeauxu sporoča, da vlada zaradi slabe letine v Franciji veliko zanimanje za naša vina. V poštev prihajajo v prvi vrsti močna dalmatinska in sremska vina, ki bi jih lahko mnogo izvozili v Francijo.

* **Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani** se bodo v decemberskem roku začeli v petek 4. decembra 1936 ob 8. dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za pripustitev k izpitu vložé uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 1. decembra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v aprilu 1937. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. Izpitni odbor.

— **Delo dobe.** Borza dela v Ljubljani sprejme takoj trgovskega potnika, kovinorezalca (frezar), risarja konstruktorja, zidarja za mavec, čevljarja za fino delo, ključavničarja, ki mora biti železostrugar in varilec, korbarja-modelirja za ženske torbice ter po enega kovaškega, pleskarskega in pekovskega vajenca.

— **Nov grob.** Snoči je umrl g. Pavše Pavel, bivši inkasant Stavbne družbe d. d. v Ljubljani. Pogreb bo v petek ob 15.30 na pokopališče k Sv. Križu. Bodi mu lahka zemlja!

— **Polži prinašajo lepe dohodke.** Iz Medjimurja je šlo letos nad 14 vagonov polžev v Francijo, kjer veljajo za delikatesO. Kmetje so dobili za polže več sto tisoč Din. Polži izpod 20 gramov niso prikladni za izvoz.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, spremenljivo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Splitu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu, Skoplju in Sarajevu 14, v Beogradu 12, v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu 10. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.5 temperatura je znašala 4.6.

— **S sekiro napadeni Mate Stepinac.** Včeraj smo poročali, da je bil v Krašiču napaden brat zagrebškega nadškofa-koadjutora Mato Stepinac. Napadla sta ga Dragotin in Valentin Brebič. Prvi ga je ozmerjal in ko ga je Stepinac vprašal zakaj ga zmerja je pograbil njegov brat sekiro in udaril Stepinca po glavi, da mu je presekal nos in čeljust.

— **505 živih zajcev so ujeli.** V bližini Čakovca so priredili nedavno zanimiv lov na divje zajce, ki so jih lovili v mreže. Ujeli so jih 505 in pošljejo jih v Švico. Prodali so jih 100 do 120 Din par. Lov je privabil tudi mnogo radovednežev.

Iz Ljubljane

—lj **Novi avstrijski generalni konzul v Ljubljani.** V torek je prevzel vodstvo avstrijskega konzulata v Ljubljani iz rok dosedanjega gerenta konzularnega tajnika g. Franca Züglerja novi generalni konzul g. dr. Herbert Schmidt. Pozdravljamo novega konzularnega zastopnika sosedne države in mu želimo čim prijetnejše bivanje med nami.

—lj **Kruh se je podražil.** S 1. novembrom se je tudi v Ljubljani, kakor popreje že v Zagrebu podražil kruh, in sicer vseh vrst za 0.50 Din pri kg. Peki so podražili kruh, ker je poskočila cena moki pri kg že pred 6 tedni za 0.80 Din. Ker so spočetka mislili, da je podražitev moke le prehodna in da bo še pravočasno intervenirala oblast, niso hoteli že prej podražiti kruha, marveč so ga podražili šele zdaj, ko so ostale cene moki stabilne. Kg belega kruha stane zdaj v Ljubljani Din 4.50, polbelega 4 in črnega Din 3.50. Tržni odsek zagrebške občinske uprave pa je nastopil proti podražitvi kruha in peki so se morali ukloniti.

—lj **Včerajšnji živinski sejem** ni bil posebno živahen, kakršni so pač zadnje čase sejmi. Dogon goveje živine je vedno slab. Včeraj je bilo prignanih samo 46 volov in 15 prodanih. Kupčija torej ni posebno cvetela. Krav je bilo prignanih 53 in prodanih 16. Telet je bilo 25, prodanih je pa bilo le 15. Konj je bilo prignanih nekoliko več kakor na prejšnjih sejmih, in sicer 164, toda prodanih je bilo samo 46. Značilno je, da je bilo prodanih 30 konj za zakol za izvoz v Avstrijo, le 16 jih je bilo torej prodano med kmeti, odnosno med konjskimi trgovci. Izredno mnogo je bilo naprodaj prašičkov za rejo, in sicer 394, prodanih pa ni bilo niti polovico, samo 180.

—lj **Dvonadstropna hiša stoji na lesenih oporah.** Zadnje čase ni v Ljubljani mnogo velikih adaptacij. Pozornost pa zasluži adaptacija pritličja Hedžetove hiše v Frančiškanski ulici. Pritlični obodni zid so povsem podrli, da hiša sloni na samih lesenih oporah. Frančiškanska ulica bo kmalu dobila za trgovino takšen pomen, kakršnega ima sosedna Prešernova ulica, ko bo med obema ulicama palača in ko bodo podrli še ostanek samostanskega zidu; zato je razumljivo, zakaj prezidavajo pritličje velike hiše v trgovske lokale.

—lj **Grobnica Pisateljskega podpornega društva.** Društvo menda ne obstoja več. Grobnica, kjer leže ostanki za slovenski narod zaslužnih mož, kakor Aškerc, Levstik, oba Raiča, Rutar in drugi, je v tako žalostnem stanju, da nas mora biti po pravici sram. Ograja se še komaj skupaj drži. Napisi razen enega vsi obledeli, da so komaj čitljivi. Ali se ne bi mogel osnovati odbor, ki bi preskrbel prenos te grobnice na novo pokopališče? Potrebni denar bi se že nabral, samo začeti je treba. Čakati, da se bo na tem starem pokopališču zidal nekak Panteon nima v današnjih časih smisla. Naj se torej nekdo loti te naloge.

—lj **Smuška telovadba SPD:** Predno gre smučar v zimsko naravo, je potrebno, da si utrjuje mišice, ker sicer čuti utrujenost in neprijetne bolečine v mišičevju. Poleti, ko pri nas ni prilike za smučanje, postane človek okoren in trd za one gibe, ki so potrebni pri smuku. SPD priredi tudi letos enako kot prejšnja leta smuško telovadbo, ki je priporočljiva za vse vrste smučarjev, t. j. začetnike in izvežbane smučarje. Vsak petek od 19.30. ure dalje in to skozi osem tednov bo v telovadnici II. državne realne gimnazije redna smuška telovadba SPD. Prva telovadna ura prične sedaj v petek dne 6. tega meseca ob 19.30. uri. Prijave sprejema pisarna SPD še danes in jutri do 19. ure, jutri v petek pa tudi pred telovadno uro v telovadnici II. državne realne gimnazije.

—lj **Ne pozabite na današnjo premiero filma »Poslednji akord«.** Elitni kino Matica predvaja danes »Poslednji akord«, film, ki si je po vsem svetu priboril največje triumfe ter prejel najboljše ocene in kritike časopisja. Kakor v pretekli sezoni »Mazurka«, tako si je »Poslednji akord« v triumfalnem poletu osvojil ves svet. Vsebina, inscenacija, režija, igra najboljših igralcev — krasna glasba nesmrtnih skladateljev Beethovna, Čajkovskega in Händla — vse to se je spojilo v eno nerazdružno celoto, ki prevzame gledalce in zapušča pri slehernem globok, nepozaben vtis. Kakor pri »Mazurki« srečamo tudi v »Poslednjem akordu« novinko, katere doslej še nismo videli na filmskem platnu. Ta novinka je lepa Marija pl. Tasnady, mati, ki se bori v filmu za svojega malega sinčka Peterčka, ki ga poznamo že iz Giglijevega prvega filma »Ne pozabi me«. Skratka, »Poslednji akord« je filmska umetnina, vredna v polni meri da si jo ogleda vsakdo. Nedvomno bo Ljubljana, ki ima tudi pri filmih prav dober okus znala ceniti film, ki je danes na sporedu kina Matice. Z ogledom tega krasnega filmskega dela pa bo treba vseeno precej hiteti, ker ima film v Ljubljani kratko odmerjen čas — komaj 4 dni — ker čakajo nanj že drugi kinematografi v naši državi. Priporočamo torej občinstvu, naj pohiti z nabavo vstopnic ker je za danes le še malo vstopnic na razpolago.

—lj **Dobrodelnost ali socialna skrb?** Nimamo proti temu nič, če mesto skrbi za reveže. Hočemo tu le omeniti, kako je stvar z dobrodelnostjo v praksi. V trgovine in razne urade prihaja vsak petek nebroj revežev in tudi takih, ki niso reveži. Toda kdo naj to dožene. Nekaj moramo darovati. Če dajemo po 25 par, se razdeli vsak teden do 40 Din, torej skoro 2000 Din na leto. Najboljše je, če se odkupš na magistratu, plačaš morda 100 Din pa enostavno rečeš prosilcu: Mi smo že dali na magistratu, pa je za takega stvar opravljena. Ali ti ljudje ne pomislijo, da ima leto 52 tednov ter potem takem niso plačali niti 2 Din na teden in od tega naj reveži žive. Uvedel naj bi se socialni davek, ker beraštva tudi največji narodi ne morejo odpraviti. Darujejo naj pa vsi, ne samo nekateri, drugi pa sorazmerno premalo ali skoro nič.

—lj **Krošnjarstvo.** Dan za dnem morajo trgovci prekrižanih rok gledati, kako se krošnjarstvo kljub vsem naporom in obljubam danim Gremiju nemotoma in vedno bolj širi, tako v mestu kakor tudi v okolici. Krošnjarji prodajajo tudi blago za zimske suknje. Vsak čas lahko vidiš takega gospoda s kovčegi. Nihče ga ne moti. Govorilo se je o slogi med trgovci in obrtniki, večkrat čujemo tudi nekdaj tako slavno geslo »svoji k svojim«. Nekateri obrtniki, posebno gostilničarji in drugi, pa nemoteno sami kupujejo od krošnjarjev. Treba si bo to zapomniti. Obrtnik bi že sam moral imeti toliko samozavesti, da bi krošnjarja kratkomalo zavrnil, ne pa da sam kupi od njega obleko ali zimsko suknjo. Bodo pač morali trgovci drugače nastopati in javno tako brezbrižnost ožigosati. Sicer pa naj se končno napravi red, da se ne bo dogajalo, kakor sedaj, da so n. pr. v varaždinskem srezu izdali okoli 500 dovoljenj krošnjarjem. Saj še celo višji uradniki, ki bi morali sami biti čuvarji reda, kupujejo od krošnjarjev v uradih. Pač žalostno za trgovce, davkoplačevalce.

—lj **Sv. Petra cesta je zaprta** med Resljevo in Vidovdansko cesto. Nedavno so položili v tem delu ceste električni kabel za izmenični tok, zdaj pa priključujejo h kablu posamezne hišne napeljave. Cesta bo zaradi tega še nekaj časa zaprta. Zadnje čase je sploh zaprtih mnogo cest v mestu, predvsem v južnem delu, n. pr. Cojzova, Aškerčeva, del Groharjeve, Gorupove in Emonska.

—lj **Predavanje v Sokolskem domu v Šiški.** Jutri ob 20. bo v Sokolskem domu predavanje br. Vučnika o temi »Zimski sport«. Predavanju bo sledil film »Moj najlepši dan«. Zdravo! Prosvetni odsek.

—lj **Prvi komorni koncert** letošnje sezone bo v petek, dne 13. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Koncertni spored izvaja godalni kvartet iz Dresdena, ki je na glasu kot eden najboljših evropskih komornih kvartetov. Še vselej, kadar je igral v našem mestu, je vzbudil največje zanimanje in splošno pozornost. Začetek koncerta bo ob pol 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Občni zbor SK Polža.** Danes ob 17. bo v lovski sobi restavracije pri Slamiču na Gosposvetski cesti občni zbor Polža.

—lj **Predavanje SPD** bo v ponedeljek 9. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. I. Bučar: O obrazih gora. Predavanje je svojevrstno. Predavatelj hoče prikazati goro v solncu, goro v snegu, poleti in pozimi. Zajeti hoče vse posebnosti in raznolikosti, ki izpreminjajo pogled na goro. Predavanje spremlja okrog 70 diapozitivov. Vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I.

—lj **Najslavnejši pevec sveta Beniamino Gigli** bo pel od jutri v kinu Moste v znamenitem filmu »Ne pozabi me«. Dejanje se godi na velikem razkošnem prekooceanskem parniku »Bremen« na poti v Newyork. V tem filmu nastopa tudi Magda Schneider. Prvi in edini film tega slavnega pevca, edinega priznanega Carusovega naslednika, je sprejela tudi Ljubljana z največjim zanimanjem in tako ni nobenega dvoma, da bo privabil tudi v kino Moste veliko množico prijateljev lepega petja.

—lj **Esperantski tečaj** otvori jutri zvečer ob 20. v hotelu Metropol esperantsko društvo »Zelena zvezda«. Učnina nizka.

—lj **Pisarna Bolniške blagajne mestnih nameščencev ljubljanskih se preseli dne 5. novembra t. l.** iz dosedanjih prostorov na mestnem poglavarstvu v Beethovnovo ulico št. 7/I.

—lj **V petih urah se naučite vse najvažnejše plese edino v plesnem zavodu »Jenko«, Kazina.** Posebni pouk za posameznike in družbe ter informacije dnevno od 11. do 13. in od 15. do 19. ure.

—lj **Aretirani cigani.** V ljubljanskem policijskem okolišu je bilo včeraj in danes aretiranih več ciganov, ki so nadlegovali ljudi po hišah in na cestah. Med njimi je bil prijet tudi okrog 30 let star cigan, ki je imel ponarejeno poslovno knjižico na ime Nikola Goman iz Vojnega Križa v savski banovini. Policija je mnenja, da gre za nevarnega zločinca, zato ga bo izročila policiji v Zagrebu.

—lj **Svetovni potnik s 3 Din.** Strežnik je ponoči prijel v bližini glavnega kolodvora 23 letnega brivskega pomočnika Josipa Sočka, ki je taval okrog in iskal strehe. Na policiji je Soček izpovedal, da je pred tedni odšel iz Bratislave in sicer preko Avstrije in Madžarske v Jugoslavijo. Namenjen je bil okrog sveta, čeravno je imel, preden so ga prijeli, le 3 Din. Sočka pošljejo nazaj v njegovo domovino.

— **Na Ljubljančane je jezen** 24-letni natakar iz Maribora. Nedavno je prišel v Ljubljano, kjer je iskal delo, ki ga pa ni našel. Danes ponoči se ga je precej nalezel, okrog 2. pa jel razgrajati pred kavarno Central. Vpil je na ves glas in zmerjal Ljubljančane. Seveda je razjarjenca pograbil stražnik, ki ga je odvedel na hladno. Razkačeni natakar je zjutraj zvedel, da so »ljubljanske svinje« letos precej drage.

—lj **Motena idila v šupi na Vilharjevi cesti.** V Podobnikovi šupi na Vilharjevi cesti so našli zadnje čase brezposelni ponoči ugodno zatočišče. Sleherno noč se jih je zbiralo lepo število. Danes, malo po polnoči pa so toplo gnezdece razdrli policijski organi, ki so odvedli prenočevalce na stražnico. Poleg številnih moških so našli tam tudi več žensk, med njimi komaj 14-letno Irmo Š. iz okolice Semiča, ki je bila na najboljši poti, da na ljubljanskem dnu popolnoma propade.

—lj **Požar v Gregorčičevi ulici.** V Čečovi hiši v Gregorčičevi ulici je nastal danes ponoči požar, ki bi bil lahko utodepoln. Goreti je začelo v Janežičevi knjigovški delavnici. Na požar opozorjeni gasilci so odhiteli v Gregorčičevo ulico s tročkim vozom ter vdrli v delavnico. Ogenj se je medtem že precej razširil ter prešel na knjige, zvezke, razne tiskovine in poškodoval tudi stroje. Gasilci so jeli hitro gasiti in se jim je posrečilo ogenj kmalu pogasiti. Kako je ogenj nastal, je bilo kmalu ugotovljeno. Dimnikar, ki je čistil dimnik, je pustil tleče saje v lesenem zavoju, ki je ostal v delavnici tudi ponoči. Zaboj se je vnel in je ogenj v nočnih urah zajel tudi druge predmete. Sreča v nesreči je bila ta, da je bil požar še pravočasno opažen, ker bi ogenj sicer lahko prešel na vse poslopje in seveda tudi na sosednje hiše. Lastnik delavnice g. Janežič ima okrog 10.000 Din škode.

—lj **Vlom v trgovino.** V torek ponoči je vlomil nekdo v trgovino Marije Vidarjeve na Tyrševi cesti 55. Odnesel je okrog 1000 Din gotovine, dalje zlato zapestnico, 2 zlata prstana z vdelanimi kamenčki in črno moško suknjo z baržunastim ovratnikom. Vlomilec, ki je popil tudi za okrog 30 Din likerja, je napravil Vidarjevi nad 3000 Din škode. Potem je poskusil srečo še v sosednji mlekarni Antona Mavriča, kjer je našel 375 Din. Ker je bil že pri delu, se je splazil še v brivsko delavnico Štefana Kralja, kjer je ukradel samo nekaj koščkov mila, potem pa je izginil v noč.

Iz Maribora

— **Gledališče.** Drevi ponove za red B Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorijanski«. V soboto ob 20. uri bo repriza Kalmanove operete »Ciganski primaš«. Red C.

— **Profesor Šest predava.** V ponedeljek dne 10. t. m. predava v tukajšnji Ljudski univerzi g. prof. Šest iz Ljubljane o sodobni družabnosti.

— **Kdo je nočni napadalec?** Že več noči straši po Maistrovi ulici in v bližini nje neznan moški, ki sredi noči meče kamenje v okna stanovanj. Tako je napadalec razbil šipe pri g. Leopoldu Lintnerju, kmalu nato pa še okna pisarne ravnatelja trgovske akademije v Cafovi ulici. Policija je našla kamen, ki bo s prstnimi odtisi pomagal razkrinkati skrivnostnega nočnega napadalca.

— **Gostovanje mariborskega gledališča.** Po daljšem presledku gostuje mariborsko Narodno gledališče zopet v Ptuju. Prva letošnja predstava bo 13. t. m. ter uprizore Mariborčani v proslavo 60letnice Ivana Cankarja njegovo znamenito farso »Pohujšanje v dolini šentflorijanski« v stilizirani režiji glavnega režiserja J. Kovača. Glavne vloge igrajo Rasbergerjeva, Nakrst in Gorinšek.

— **Požar na Dravskem polju.** V torek zvečer je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju Karla Poharca v Selah pri Zg. Polskavi. Dočim so živino rešili, je zgorelo 11 prašičev in mnogo kokoši. Škoda je zelo velika. Kako je nastal požar, ni znano.

— **Mariborski šahisti v Črni.** V nedeljo 8. t. m. se v drugem kolu srečata šahovska kluba SK Železničarja iz Maribora in iz Črne. Igrali bodo v Črni na 8 deskah za šahovsko prvenstvo dravske banovine.

RADEČE

— **Popravljanje cest.** Cesta, ki pelje od mosta v Radeče, je bila pri gostilni Likonda zelo ozka in nezagrajena in je prav strmo padala v Savo. Mestoma se je cesta že pogrezala v Savo in je pasantom grozila nevarnost nesreče. Na večkratno pritožbo v našem listu in mimoidočih ljudi je cestni odbor poslal te dni delavce, ki so pričeli popravljati in razširjati cesto. Na obrežju Save napravljajo betonsko škarpo in železno ograjo. Vsa dela naglo napredujejo.

— **Vsem naročnikom in odjemalcem »Slovenskega Naroda«** sporočamo, da bodo odslej prejemali »Slovenski Narod« namesto v trgovini gdč. Valerije Halber pri trgovcu Antonu Kosu v Radečah št. 33. »Slovenski Narod« se bo dobil vsak dan že ob pol 4. uri popoldne. — Uprava »Slovenskega Naroda«.

— **Nov mesarski lokal si je napravil** v svoji na novo kupljeni hiši g. Lotrič. Lokal ustreza vsem higijenskim predpisom ter bo opremljen z najnovejšimi hladilnimi napravami iz Anglije.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 5. novembra: Konjeniška patrola. Red Četrtek.

Petek, 6. novembra: ob 15. Kralj Lear. Dijaška predstava po cenah od 5 do 14 dinarjev.

Sobota, 7. oktobra: Kvadratura kroga. Izven.

Nedelja, 8. oktobra: ob 15. Za narodov blagor. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20. uri: Konjeniška patrola. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Četrtek, 5. novembra: Pod to goro zeleno.. Opereta. Red B.

Petek, 6. novembra: Zaprto. (Generalka).

Sobota, 7. novembra: Botra Smrt. Premierski abonma.

*

Premiera pravljične opere »Botra Smrt«, katere komponist je Čeh profesor Rudolf Karel, se bo vršila v soboto za premierski abonma. Libreto za opero je napisal znani češki pisatelj Lom po narodni pripovedki. Komponist se je skusal v muzikalnem oziru približati pravljičnemu slogu. G. Karel je poslednji učenec komponista Dvoraka ter je znan kot komponist najrazličnejših muzikalnih skladb, komorne glasbe in simfonij. Razen »Botre Smrti« je komponiral pred leti dve operi in sicer: dvodejanko »Hela« in »Elzino srce«, ki je bila izvajana v Pragi, Bratislavi in Brnu z lepim uspehom. Opero »Botra Smrt« so izvajali kot krstno predstavo z velikim uspehom v Brnu. V Pragi je doživela 17 repriz; izvajajo jo domala vsa češka gledališča. Komponist bo osebno prisostvoval premieri, ki obeta postati v vsakem oziru izredno zanimiv dogodek. Opero je zrežiral prof. Šest. Dirigira ravnatelj Polič. Inscenator: inž. Franz.

Z Jesenic

— **Cenj. občinstvu z Jesenic in okolice** javljam, da sem danes otvoril veliko razstavo radio aparatov svetovne znamke Phillips v mojem lokalu na Kralja Petra cesti. Ogled razstave ni vezan z nakupom. Razstava traja do 16. t. m. Se priporoča Pučko.

— **Lepo urejene trgovske izložbe.** Naši trgovci zadnje čase kar tekmujejo med seboj, kdo bo razstavil večjo izbiro blaga in kdo bo izložbe boljše uredil. V tem prednjačijo trgovine ob Prešernovi ulici in Gosposvetski cesti. Priznati se mora, da imajo naši trgovci kot izložbeni aranžerji zelo dober okus.

— **Slabe ceste in pota.** Spričo ogromnega voznega prometa in slabega vremena so naše ceste v zadnjem času hudo trpele. Osobito pot, ki vodi na Cesarsko nabrežje je v takem stanju kot poljski kolovoz. Dnevno vozi po tej cesti nad 200 težkih s peskom, gramozom in lesom naloženih voz. Nujno potrebno je, da bi mestni delavci postrgali s te poti blato in nasuli gramoz.

Iz Škofje Loke

— **Izpremembe v šolski službi.** Šolska upraviteljica ga. Berta Spazapanova je nastopila učiteljsko službo v Žabnici. Prispela je iz Podlonka, kamor pride gdčna Šibarjeva s Koroške Bele. — Službo učiteljice na deški šoli v Škofji Loki je nastopila gdčna Pustotnik Marija. — V Reteče je prispel g. Lovro Korenčan iz Šmihela pri Novem mestu. Dodeljeno mu je mesto šolskega upravitelja, ker je premeščen dosedanji šolski upravitelj g. Edvard Vidic v Kranj, v pisarno sreskega prosvetnega referenta. Iz Kranjske gore je prišla učiteljica Azarov — Bahovec Ela in nastopila službo na Trati. Mesto šolskega upravitelja v Stari Oselici je nastopil g. Logar Srečko, ki je prispel iz deškega vzgojevališča v Ponovičah pri Litiji.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din preklici
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

HUBERTUS
nepremočljiv, temnosiv in v različnih barvah po 250 Din ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra c. 14

KEGLJIŠČE
na razpolago družbam vsak dan podnevi, klubom pa v ponedeljek, sredo, soboto in nedeljo na večer. Briški, restavracija Zvezda. 2880

POLENOVKO
prvovrstno priporoča Kovačič, Miklošičeva 32. 592

SMUČARSKE ČEVLJE
in gojzerice, priznano najboljši izdelek tvrdke Zajc, Žiri dobite edinole pri tvrdki Trebar, Ljubljana, Sv. Petra c. 6. 2872

KLIŠEJE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Narodna tiskarna
LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA TER SE PRIPOROČA
ZA CENJ. NAROČILA

Valentin Katajev:

Kvadratura kroga

Izvrstna predstava duhovite in velezabavne komedije iz življenja boljševiške mladine

Ljubljana, 5. novembra.

Duhovita, resnično vesela in prijetno zabavna komedija mladega ruskega ironika in satirika se je po štirih letih vrnila na naš oder. V novi, mnogo srečnejši inscenaciji in boljši režiji je učinkovala kakor premiera in žela še močnejši uspeh, zlasti zato, ker so nosilci šesterih ulog zunanje in notranje bolj ustrezali ter dajali predstavi značaj dobro uglašenega klavirja.

M. S-eva je v našem listu že povedala vse, kar je mogoče povedati o ljubeznivi igri, njenem avtorju in režiserjevih namenih. Preostaja mi torej le, da poročam o predstavi.

Režiser in obenem inscenator, inženjer arhitekt Bojan **Stupica** je ustvaril na odru razsežno podpritlično sobo, v kateri prebivata konsomolca, prav mlada ruska inteligenta Vasja in Abram. Ne da bi drug drugemu povedala, se dasta uradno registrirati, to se pravi po boljševiško poročiti in privedeta svoji ženi, Tonjo in Ljudmiliko. Zakonska parčka stanujeta torej v skupni sobi, vsak ima polovico prostora, a tudi skupno postelj uporabljata skupno, to se pravi vsako drugo noč, dočim spita sicer v naslonjaču in na leseni klopi. Od česa živita zakonski dvojici, ne vemo, le Tonja omeni, da je uradnica, pa hkratu menda študentka.

Tako je med njimi vse v redu; tovariši so si, istih boljševiških načel, strogo revolucionarnih svetovnih nazorov in ostrega prezira do vsega buržujskega, »fevdalnega«. Pa se pojavi med njimi še čisto buržujska, fevdalna ljubezen in prevrne vse: ljubezen zamenja partnerja, treba bo nove registracije in življenje bo teklo dalje v pravilni strugi. Zakaj ljubezen premaga vsa načela, se ne briga za predsodke in zmaguje povsod in vedno nad moralo ali nemoralo, kakor jo vsiljuje teorija ali pisani zakon, makar boljševiški. Ironična in satirična komedija je groteskna slika nedavnih ruskih razmer, ki jih Katajev z ljubeznivo šaljivostjo biča, kažoč pri tem resnično veliko porcijo partijske nediscipliniranosti. In mi, evropski filistri se prav nič ne čudimo, da so boljševiški cenzorji predrznega ironizatorja Katajeva res nekoliko zaprli...

Režiser Stupica je dal groteski duhovit grotesken okvir in ustvaril predstavo, o kateri lahko rečem, da je druga najboljša v tekoči sezoni. Ako bi posamezniki še nekoliko omilili grotesknost kretenj, izvestna pretiravanja in se omejili na strogo verjetnost — brez telovadbe, prekucev in baletnih vrtincev i. dr. — bi zapisal, da je predstava odlična in brez omejitve vzgledna. Morda so takšna pretiravanja le posledica premierske nervoze; vsekakor vztrajam tudi pri burkah, groteskah in še tako razbrzdanih veseloigrah na načelu, da bodi igranje čim bolj verjetno, resničnemu življenju čim bližje.

Da v tej svoji neprestani zahtevi po čim večji verjetnosti nisem osamljen, naj dokažem s samo eno kritiko v dunajski Neue Freie Presse z dne 13. oktobra t. l. Tam je pisal gledališki kritik ob uprizoritvi Karla v. Stiglerja igri »Eine Insel entdeckt«:

»Gospa A Retty ima fin takt, da podaja le toliko smešnosti, da ostaja njena uloga verjetna . . . Gospa Mell drži natančno sredino med gledališko grotesko in resničnim življenjem...«

Takega finega takta in take natančnosti v držanju sredini si torej želimo! Podex — pa čeprav ženski in še tako mlad — ni zame na pr. nikoli komičen — na odru...

Ko torej režiserju in inscenatorju Stupici iskreno čestitamo — po omissis omittendis — k izvrstni predstavi, moram priznati posrečene kreacije **Miri Danilovi (Tonja), Severjevi (Ljudmilika), Sancinu (Vasja), in Stupici (Abram). Potokarjev poet Jemelka je problematičen, a Jermanov Flavij edina nezahvalna figura.**

Predstava zabava in daje hkratu dovolj snovi za razmišljanje v večno nerešljivi zagonetki ljubezni in zakona. Zato je žela splošno mnogo priznanja in veselega ploskanja.

Fr. G.

Evropsko ime — Karel čapek

Zanimivo predavanje publicista B. Borka — Veliko zanimanje za razstavo češkoslovaške knjige

Ljubljana, 5. novembra.

Našemu kulturnemu življenju daje te dni razstava češkoslovaške knjige poseben značaj; marsikdo je imel v Ljubljani pogosto priliko tožiti nad filistrstvom, vendar se navadno izkaže pri vseh kulturnih dogodkih, da ima Ljubljana tudi svojo kulturno sredino, kar velja v polni meri za razstavo češkoslovaške knjige, ki je od dne do dne bolj obiskana. Včeraj je obisk menda dosegel rekord. Zelo dobro je bilo obiskano zvečer tudi predavanje publicista B. Borka o enem vodilnih sodobnih čeških pisateljev, Karlu Čapku.

To predavanje ni bilo zgolj informativno, temveč izčrpno. Poslušalci so bili očitno prijetno presenečeni. Pred predavanjem je pozdravil občinstvo predsednik JC lige dr. E. Stare, s posebnim veseljem pa skladatelja Rudolfa Karla, profesorja praškega konservatorija. Skladatelj se mudi v Ljubljani zaradi premiere njegove opere »Botra Smrt«, ki bo v soboto. Predsednik je s ponosom sporočil, da vlada za razstavo veliko zanimanje ter da je bilo samo včeraj okrog 500 obiskovalcev. Prihodnje dni se obetajo na razstavi še ekskurzije posameznih organizacij in šol, n. pr. v soboto JUU.

Predavatelj, ki je znan kot izvrsten esejist, nam je prikazal Čapka v tako jasnih ter določnih obrisih, da so si poslušalci lahko ustvarili popolno sliko o pisatelju, čeprav bi ne poznali njegovih del. Borko karakterizira že v prvih stavkih in ne tipa šele za pisateljevo podobo v zamotani analizi njegovih del in elementov njegovega sloga kakor delajo nekateri kritiki. Baš v tem je velika vrednost njegovega predavanja, ki zasluži, da bo v celoti objavljeno v reviji, zato posnemamo iz njega le nekatere najznačilnejše ugotovitve.

Glavna ugotovitev je predvsem, da je K. Čapek izmed sodobnih čeških pisateljev najbolj evropsko ime; predavatelj se vprašuje, ali je Čapek s svojo pesniško kemijo ustvaril spojino narodnega in mednarodnega elementa, kakršna je najbolj dostopna tudi tujemu okusu, in odgovarja, da se mu je to posrečilo, čeprav Čapek ni najbolj tipičen češki pisatelj. Njegov literarni stil se giblje med novoklasicizmom in ekspresionizmom, njegov svetovni nazor bi pa lahko označili za humanistični realizem. To, s čimer je Masaryk označil svoj svetovni in življenjski nazor, velja tudi za Čapka: konkretizem.

Nato je predavatelj prešel k Čapkovemu delu, ki ga je razdelil v tri skupine: spisi z utopističnimi motivi, v drugo skupino, ki obsega novoklasicistično drobno prozo, v tretjo skupino pa je predavatelj uvrstil vso neepično plast Čapkovega dela, njegove potopise in druga dela. Čapek tudi riše ter ilustrira sam svoja dela. V kratkem časopisnem poročilu se ne moremo pomuditi pri posameznih oznakah in vrednotenju Čapkovega dela, zato pa naj navedemo vsaj odstavek iz sklepa predavanja, da se prepričate, kako živo je predavatelj zadel Čapkovo pisateljsko in človeško podobo: K. Čapek je eden najzanimivejših literarnih pojavov v vsej srednji Evropi, je pravi in čisti reprenzentant sedanje češke racionalistične in evolucionistične demokracije, predstavitelj danes tiste vodilne plasti, ki še zaupa človeški pameti in veruje, da se da življenje v marsičem po razvojni poti izboljšati, v marsičem pa je prav, da je človek takšen, kakršen je.

Občinstvo je nagradilo predavatelja z iskrenim priznanjem, nakar je akademik Föger prečital nekaj odstavkov iz Čapkove knjige »Molčanja s T. G. Masarykom«.

Predavanje fotoamaterja Cveta Šviglja

Gmotni uspeh prireditve je bil dober, moralni pa ne tako

Ljubljana, 5. novembra

Cveto Švigelj spada med naše najboljše fotoamaterje, znan je pa tudi kot duhovit predavatelj, zato ni čuda, da je imel pri snočnjem predavalnem in predvajalnem večeru polno dvorano Delavske zbornice. Gmotni uspeh — prireditev je bila dobrodelna — je bil torej zadovoljiv, manjši je pa bil morda moralni. Poudariti je treba, da predavatelja v tem pogledu ne zadene vsa krivda. Da so gledalci zapustili dvorano z deljenimi občutki, je v prvi vrsti kriv ozki film. Ta je že po svojem bistvu namenjen le za ožji domači krog in hvaležen le za prizore, ki se odigravajo neposredno pred našimi očmi. Kakor hitro se pa ozki film predvaja pred veliko množico in torej v veliki dvorani, izgubi na svojem učinku, kajti slike so tudi pri najboljši aparaturi premalo osvetljene, zaradi grobega rastra pa tudi ni filmski trak dovolj sprejemljiv za ostre konture med svetlobo in senco, in so slike preveč zameglene. G. Cveto Švigelj je torej že v bistvu pogrešil, ko je predvajal ozki film v veliki dvorani.

Večer g. Šviglja je treba razdeliti v dva dela — v enega, ki je obsegal diapozitive in v drugega, v katerem je predvajal filme. Prvi del je žel nedeljeno priznanje in je bil v resnici zanimiv in poučen. 60 krasnih diapozitivov izbranih motivov z naših Alp, je moralo zadovoljiti slehrnega. Za fotoamaterje je bila zlasti poučna razlaga, ki jo je strokovno in šegavo podal predavatelj. G. Švigelj si je mimogrede privoščil naše fotoamaterje, ki so se navzeli Missonovih vzorov, zagodel je pa tudi modernim kompozitom, kar je končno njegova osebna zadeva. Že pri diapozitivih je bilo videti, da je predavatelj velik občudovalec narave in so mu zlasti prirasli k srcu nekateri motivi, ki se vedno ponavljajo. Med temi je na prvem mestu mecesen, ki je bil prikazan v vseh mogočih variantah: enkrat je molel desno, drugič pa levo »roko« grozeče proti naravi, kakor se je predavatelj sam izrazil. Ta del večera je dokazal, da je Švigelj sijajen amater, ki mu tehnika ne dela nobenih preglavic.

Drugi del je bil posvečen filmu. Namen filma je, da kaže dejanje, če tega ni, je stvar zgrešena že v svojem bistvu. Vrstili so se namreč epizodni motivi gorskih vrhov, zasnežene narave in pa seveda neizbežni mecesen. Vsaka stvar, ki se pogosto ponavlja mora končno postati neužitna ali vsaj dolgočasna. Posamezni prizori so bili zelo posrečeni, marsičesa je pa bilo odločno preveč in bi g. Švigelj pač moral večkrat uporabljati škarje. Film bi bil sicer krajši, vendar v njegovo korist. Velika škoda je, da planiški dogodki niso bili posneti z normalnim filmom. Seveda ne smemo g. Šviglju v tem pogledu ničesar očitati — moral je pač računati z razpoložljivimi sredstvi in ti so bili navezani na lastni žep. Vsi filmi z izjemo nekaterih delov onega od Komne, so bili nejasni, projekcija premajhna. Je to pač ozki film, ki nikakor ni namenjen za veliko dvorano. Vsa čast in priznanje g. Cvetu Šviglju kot odličnemu amaterju, toda kar je bilo filmanega, ni moglo ogreti. Naj bo to dober nauk za vse, ki še nameravajo predvajati ozki film v veliki dvorani!

Pred novim procesom v Moskvi

Preganjanje pristašev Trockega se nadaljuje — Zopet skoraj sami židje

Iz Rusije poročajo, da se pripravlja v Moskvi nadaljevanje procesa proti pristašem Trockega. Pred sodišče pridejo Radek-Sobelsohn, Pjatakov, Sokolnikov-Brillant, Serebrjanov, Putna in najbrž tudi Rykov. O aretiranem Karlu Radeku-Sobelsohnu se je že mnogo pisalo. Varšavski listi poročajo, da je Radek v preiskovalnem zaporu zblaznel in da je s tem sodišču delo zelo olajšano, saj umobolni obtoženec ni odgovoren za to, kar govori pred sodiščem. Kar se tiče Pjatakova, se je na njem uresničil star pregovor, da je vsako izdajstvo vredno plačila. Pjatakov je namreč potomec ene najbogatejših moskovskih rodbin in glavo si je rešil s tem, da je dal vse svoje premoženje na razpolago boljševikom, ki so se mu oddolžili s tem, da so mu poverili finančno ministrstvo. Celo prvi sovjetski bankovci so se imenovali »pjatakovke«. Toda Stalin je trdno sklenil odkrižati se vseh pristašev Trockega in vseh onih, ki so delili slavo z Leninom.

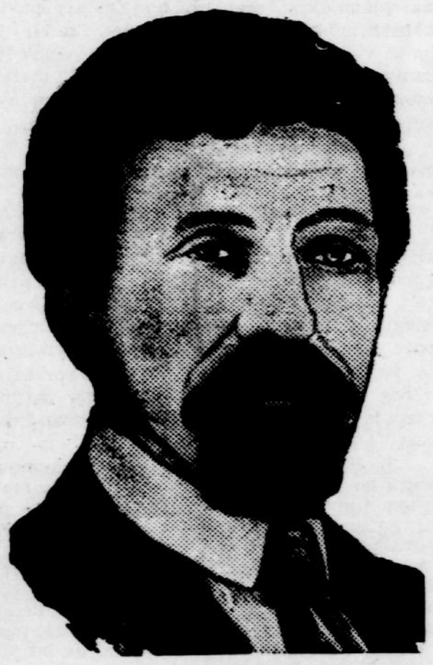

Rykov

Rykov se je zapisal v zgodovino sovjetskega ljudstva s tem, da je pripomogel vodki do prejšnje veljave. Lenin je bil namreč strogo prepovedal vodko, v kateri je videl največjega sovražnika ruskega ljudstva. Carska vodka pa je bila nekoliko močnejša od sedanje. Sokolnikov, ki se piše v resnici Brillant, je bil svoj čas Krasinov naslednik na poslaništvu v Londonu. On je stoprocentni stari komunist in žid. Že to v polni meri zadostuje za njegovo odstranitev, kajti Stalin je postal zagrizen antisemit. Izmed prvih 16 usmrčenih je bilo 12 židov in tudi zdaj bodo stali pred sodiščem skoraj sami židje.

Radek

Dočim preganja Stalin komuniste, ki so stali ob zibelki sovjetskega režima, preganja enaka usoda tudi narodne manjšine. Tako si je tajnik osrednjega odbora armenske komunistične stranke Khandžo slučajno končal življenje. Vse uredništvo dnevnika »Delavec iz Baku« so pa aretirali. V zapor je moralo tudi pet komisarjev Transkavkaza, dva pisatelja, trije pesniki in etnolog Levič. V oficielnem ovaduštvu se najbolj odlikuje moskovska »Pravda«, ki dan za dnem priobčuje imena fašizma osumljenih pristašev Trockega.

Ravnal se je po nasvetu

Stražnik: Torej gre za vlom, gospod doktor?

Zdravnik: Ne, o vlomu tu ne more biti govora. Mož je bil pri meni v ordinaciji in naročil sem mu nekaj toplega, pa je vzel mojo suknjo.

Film „Garcia"

Ljubljana, 5. novembra

V Ljubljani je **Wallace Beery** pridobil že velik sloves in obširen krog prijateljev. In to po vsej pravici! Njegove kreacije v filmih »Arena krvi in ljubezni«, »Viva villa« itd. so vsem nepozabne. Že čez nekaj dni bodo Ljubljančani zopet imeli priliko videti svojega ljubljenca v njegovi najnovejši vlogi v filmu »Garcia«. Film je izdelan v nemškem jeziku, kar bo občinstvu še bolj všeč.

Vsebina filma je izredno napeta, dejanje se vrši v času kubanske revolucije. Film »Garcia« nam predstavlja Wallace Beerija kot pristaša revolucije, kot izdajalca, kot zvitega, prekanjenega vojnega dobavitelja, ki svoje tovariše pošteno opehari, ki pa se končno skesa svojih lopovščin in svoj madež opere z lastno krvjo. Brutalen, nasilen je Wallace Beery, vendar v svoji vlogi vseskozi simpatičen, človek dobrega, zlatega srca. Film »Garcia« bo občinstvu gotovo izredno ugajal, saj je bil tudi v inozemstvu deležen največjega uspeha. Na sporedu bo od petka dalje v kinu Slogi.

Vzvišeni občinski očetje

Originalno mesto za svoje zasedanje si je izbral občinski svet v Oberstdorfu. Seja je bila sklicana v vagončke žične železnice, najdaljše v Evropi, speljane na 2225 m visoki Nebelhorn. Občinski očetje so se odpeljali 2.000 m visoko, da bi se lahko ozirali po vsej občini Oberstdorf in iz ptičje perspektive ugotovili, v katero smer naj se ta slikoviti kraj razvija. Tudi vprašanje prometa, ki zadnja leta teži občinski odbor, so hoteli obravnavati.

Občinska seja v višini 2.000 m je pač nekaj posebnega. Vsaj o nji se lahko reče, da je bila na višku modernega časa. Po povratku je župan izjavil, da je za bodočnost občine dobro preskrbljeno, kajti od zgoraj se vidi bolje, nego od spodaj. Občinski očetje bi morali biti vzvišeni nad svojimi občani.

Mesto slamnatih vdov

Catterick Camp, največja angleška posadka na svetu, je zdaj središče slamnatih vdov. Mnoge vojaške akcije, ki je Anglija istočasno zapletena v nje v svojih kolonijah, zlasti pa krvavi nemiri v Palestini, so imeli za posledico, da se je normalno število posadke 10.000 mož skrčilo na pičlih 2.000. Vsi drugi vojaki so v kolonijah, kjer se Angležem vedno bolj majejo tla pod nogami.

V posadki so pa ostale žene mnogih vojakov in samo nekatere so pristale na predlog angleške vlade, ki jim je obljubila skromne doklade, če se vrnejo k staršem in ostanejo pri njih, dokler se ne vrnejo možje iz kolonij. Večina žen je raje ostala v Catterick Campu, kjer imajo največje veselje, kadar prispe pošta iz kolonij. To so najlepši trenutki slamnatih vdov. Da bi se pa tudi sicer vsaj nekoliko razvedrile in pozabile na svoje težave, morajo angleške oblasti skrbeti za posebne zabave. Z ženskami je križ, če se dolgočasijo, še posebno težko je pa ustreči slamnatim vdovam tam, kjer tudi sicer primanjkuje moških.

V RUSIJI

Ivan Ivanovič gre v cerkev in sreča spotoma komunista Abelsohna. Abelsohn ga porogljivo vpraša, za koga zdaj moli in mužik mu ves prestrašen odgovori:

— Za sovjete, tovariš.

— A prej si molil za carja, kaj ne?

— Da, tovariš komisar, za carja sem molil.

— Ali pa veš, kaj se je zgodilo s carjem?

— Vem in baš zato molim zdaj za sovjete — odgovori mužik.

EMILE GABORIAU 52

ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN

ROMAN.

— Hvala, gospod sodnik, zdaj mi je že malo odleglo, — je odgovoril grof. — Počutim se tako dobro, kakor je pač mogoče po tako strašnem udarcu. Ko sem zvedel, kakšnega zločina je obdolžen moj sin in da je bil aretiran, mi je bilo kakor da je udarila vame strela iz jasnega. Mislil sem, da sem krepak, toda to me je strlo. Moja služinčad je mislila, da sem mrtev. O, zakaj nisem bil! Rešila me je moja krepka telesna konstitucija, kakor pravi moj zdravnik. Jaz pa mislim, da hoče sam bog, da ostanem živ in da izpijem do dna kelih ponižanja.

Obmolknil je, kri mu je pritiskala v grlo in dušil se je. Preiskovalni sodnik je stal nepremično pri svoji pisalni mizi. Kmalu je grofu odleglo in nadaljeval je: Jaz nesrečnež! Saj sem moral to pričakovati! Mar ne pride vse na dan, prej ali slej. Kaznovan sem s tem, kar sem zagrešil — s ponosom. Priklical sem vihar nad svoj dom. Albert morilec! Vikomt Commarin pred poroto! Ah, gospod kaznujte tudi mene, kajti jaz sam sem drugje pripravil ta zločin. Petnajst stoletij najčistejše slave utone z menoj v blatu!

Daburon je smatral dejanje grofa Commarina za neodpustljivo. Zato je tudi trdno sklenil, da mu ne bo prizanašal z zmerjanjem. Zdelo se mu je, da prihaja k njemu nadut veljak, skoraj nedostopen, in prisegel si je, da mu bo vso to nadutost pošteno izbil iz glave. Navaden zemljan, ki ga je markiza Arlangeeva nekoč smotrila tako z viška, je bil morda ohranil v sebi zrno sovraštva do aristokracije, ne da bi se bil sam tega zavedal. Ko je pa videl zdaj pred seboj tega skrušenega in obupanega moža, se je njegovo ogorčenje izpremenilo v globoko sočutje in v duhu se je vprašal, kako bi mu olajšal to bolest.

—Pišite, gospod, — je nadaljeval grof s hladnokrvnostjo, ki bi je pred desetimi minutami ne bili našli pri njem, — pišite moje priznanje in ne izpreminjajte ničesar na njem! Ne potrebujem več milosti, ne obzirnosti. Česa bi se mogel odslej še bati? Mar ni moja sramota javna? Mar mi ne bo treba čez nekaj dni, meni, grofu Comarinu, stopiti pred sodišče in javno razgaliti sramote našega doma? Ah, zdaj je vse izgubljeno, tudi čast. Pišite, gospod, moja volja je, da bi vsi vedeli, da sem bil prvi krivec. Zvedeli bodo pa tudi, da sem bil že grozno kaznovan in da ni bilo treba te zadnje in smrtne preizkušnje.

Grof je obmolknil, da bi zbral svoje misli in obudil spomine. Potem je znova povzel besedo z mirnejšim glasom:

— Ko sem bil v Albertovih letih, sta me roditelja prisilila oženiti se z najplemenitejšim in najnedolžnejšim dekletom, ne da bi se ozirala na moje prošnje. Pahnil sem jo v veliko nesrečo. Nisem je mogel ljubiti. Bil sem strastno zaljubljen v svojo ljubico, ki se mi je bila udala kot pošteno dekle in ki sem jo ljubil že več let.

Bila je vredna oboževanja zaradi svoje lepote, čistosti in duhovitosti. Ime ji je bilo Valerija. Vse je mrtvo v meni, gospod, toda če izgovorim to ime, ves zadrhtim. Čeprav sem se oženil, nisem mogel prekiniti razmerja z njo. Priznati moram, da je bila neznosna že sama misel na sramotno delitev ljubezni. Takrat me je nedvomno ljubila. Najino razmerje se je nadaljevalo. Moja žena in moja ljubica sta postali istočasno materi. To naključje me je privedlo na nesrečno misel, da bi žrtvoval svojega zakonskega sina nezakonskemu. Obvestil sem o tem naklepu Valerijo. V moje veliko presenečenje ga je odločno in s studom odklonila. V nji je bil spregovoril materinski čut. Ni se hotela ločiti od svojega otroka.

Kot spomin na svojo strastno ljubezen sem hranil pisma, ki mi jih je takrat pisala. Nocoj sem jih zopet prečital. Kako naj si pojasnim, da nisem polagal nobene važnosti ne na njene razloge, ne na njene prošnje? S tem, da me je bila strastna ljubezen zaslepila. Menda je slutila nesrečo, ki me je danes zadela. Toda takrat sem prišel v Pariz in imel sem na njo odločilen vpliv. Zagrozil sem ji, da jo zapustim, da me ne bo nikoli več videla in uklonila se je. Zamenjava je bila poverjena mojemu komorniku in Klaudini Lerrougeevi. Ime vikomta Commarina nosi zdaj sin moje ljubice in njega so pravkar aretirali.

Daburon ni pričakoval tako jasnega priznanja, zlasti pa ne tako naglega. Na tihem se je veselil za mladega advokata, čigar plemenita čustva so bila omehčala njegovo srce.

— Priznavate torej, gospod grof, da je bil rojen Noel Gerdy iz vašega pravno veljavnega zakona in da ima edino on pravico nositi vaše ime?

— Da, gospod! Prej sem se žalibog veselil, da se mi je načrt posrečil; v tem sem videl svojo najsrečnejšo zmago. Bil sem tako omamljen od veselja, da imam pri sebi otroka svoje Valerije, da sem na vse pozabil. Prenesel sem nanj del svoje ljubezni do njegove matere ali bolje rečeno ljubil sem ga še bolj, če je to sploh mogoče. Misel, da bo nosil moje ime, da podeduje vse moje premoženje na škodo drugega, me je navdajala z navdušenjem. Onega drugega sem mrzil, niti videti ga nisem mogel. Ne spominjam se, da bi ga bil dvakrat objel.

Valerija, ki je bila zelo dobra, mi je mojo trdosrčnost celo očitala. Samo nekaj je kalilo mojo srečo. Grofica Commarinova je oboževala otroka, ki ga je smatrala za svojega sina. Neprestano ga je hotela pestovati. Koliko sem pretrpel videč, kako moja žena poljublja in boža otroka moje ljubice! Kolikor sem le mogel, sem se je izogibal. Ona pa ni mogla razumeti, kaj se godi v meni in mislila je, da delam vse to zato, da bi zabranil svojemu sinu ljubiti jo. Umrla je, gospod, s to mislijo, ki je zastrupila zadnje dni njenega življenja. Umrla je od žalosti, toda kot svetnica brez najmanjšega očitka, z odpuščanjem na ustnih in v srcu.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.